

Slovenska zveza na Švedskem

ISSN 1651-8292

Informativno

GLASILO

INFORMATIONSBLADET

Poletje/Sommar 2004
Št./Nr 8 Letnik/Årgång 3

Slovenska riksförbundet i Sverige

Informativno GLASILO / INFORMATIONSBLADET

Št. / Nr 7 Letnik / Årgång 3

Izdajatelj / Utgivare: Slovenska zveza na Švedskem

Svenska riksförbundet i Sverige

Naslovna slika / Uppslagsbild:

Vadstena: 30 let slovenskih binkoštnih srečanj / 30 år (1974-2004)

Foto A. Budja

VSEBINA	-	INNEHÅLL
Uvodna beseda	3	Inledningsord
Slovenska zveza	4	Svenska riksförbundet
Mladi mostovi	6	Unga broar
Zanimivosti	9	Aktuellt
Vaša pisma	11	Era brev
Reportaže	14	Reportage
Novice iz društev	18	Föreningsnytt
Dobro je vedeti	32	Bra att veta
Naša cerkev	34	Vår kyrka
Smeh je zdrav	41	Skrattet är hälsosamt
Poučno	42	Lärorikt
Arhiv	45	Arkiv
Naslovi	48	Adresser

Glavni in odgovorni urednik/izdajatelj — Huvudredaktör/ansvarig utgivare:

Avguština Budja (-stina)

Člana redakcije - Redaktionsmedlemmar

Jožef Ficko / Ciril M. Stopar

Tehnični urednik/Tekniker: Zvonko Bencek

Naslov uredništva:

Augustina Budja

Hantverkargatan 50

261 52 LANDSKRONA

Tel. 0418– 269 26

Elektronska pošta: **budja @bredband.net**

Prispevke pošljite na zgornji naslov do 10. avgusta 2004

Skicka era bidrag till Informationsbladet senast

den 10 augusti 2004

»Evropa je kot roža«, Slovenija pa eden njenih cvetov

»Narod mi je v povezavi z jezikom širša družinska skupnost, s katero se v vseh sprotnih vprašanjih istovetim. Z njim se vsakega uspeha veselim, z njim ob vsaki stiski trpim« (prof. Janko Moder, maj 2004). Slovenija je z majskim vstopom v Evropsko unijo obrnila novo poglavje svoje burne in veličastne zgodovine, so v minulih dneh vzneseno in navdušeno nazdravljali politiki, (Branko Soban SIM: SLOVENIJA.SVET št. 1, str. 7). Toda ali je okolje, ki mu odsihmal pripada naša slikovita in drobna podalpska dežela, res tolikanj novo, da bi lahko po pravici govorili o zgodovinskosti dogodka? Slovenija je namreč v to Evropo, ki nas je zdaj tako blagohotno sprejela pod svoje okrilje, umeščena že od nekdaj. Geografsko, zgodovinsko in kulturno. Karel Veliki, ki ga je papež okronal za cesarja leta 800, je prek zbora v Aachnu izposloval zakon, po katerem so morali škofje in duhovniki vsako ljudstvo učiti moliti, jim pridigati in jih spovedovati v njihovem domačem jeziku. Zato so tudi med Slovenci uporabljali slovenski jezik. Karel Veliki ima tako velike zasluge za nastanek Brižinskih spomenikov. Brižin je nemško mesto Freising. Brižinski spomeniki so se ohranili v škofovi bogoslužni knjigi: obsegajo tri bogoslužna besedila, dva obrazca splošne spovedi in odlomek škofove pridige. Brižinski spomeniki dokazujejo obstoj slovenskega jezika že pred več kot 1000 leti, cesar Oton III pa je v istem dokumentu priznal obstoj slovenskega naroda in slovenskega jezika. V treh njegovih dokumentih je zapisano ime Sclavinia.

Slovenija pa je bila tedaj še trikrat večja od današnje države Slovenije, (Rudi Koncilija, Družina, 23. maja 2004). Prišla je Evropska zveza. Novo upanje za premnoge Slovenke in Slovence. Vsi se sprašujemo, ali bomo končno pred zakoni enaki in ne samo na papirju, kot govori naša ustava, (Alojz Dragoš, Družina, 23. 5. str. 24). Ali bodo končno starši imeli pravico do vzgoje svojih otrok po svojem nazorskem prepričanju? Ali bo delavec še suženj novih kapitalistov, ki so z nakradenim premoženjem obogateli? Vprašanj je veliko, mislim, da tudi odgovorov. Kristjani predstavljamo večino prebivalstva v Sloveniji. zato nam je tudi Evropska zveza v pogum. Slovenci kot bančniki nikoli ne bomo boljši od Švice ali Luxemburga (Lovrenc Arnič SLOVENIJA.SVET, maj 2004). Kultura je naš edini izvozni artikel, kultura in možgani, duh in intelekt torej. In prav sem kaže največ vlagati, sicer bomo še naprej morali kazati po zemljevidu, kje leži naša drobna Slovenija. Kultura in slovenski jezik, pri tem moramo vztrajati. Evropska enotnost temelji na različnostih – kultur, jezikov, tradicij, ki se med seboj prepletajo, dopolnjujejo in bogatijo. Z vstopom Slovenije v EU so padle nekatere meje. Naj padejo tudi tiste v naših glavah, ki nas sicer utesnjujejo in povzročajo, da se zdimo sami sebi dovolj. Evropa je kot roža in Slovenija eden njenih cvetov.

-stina

Predsednik ima besedo...

Že je pomlad mimo in vstopili smo v poletne dni. Nekateri se pripravljate na dopuste, na obisk v domovino, nekateri tudi v novo oziroma staro Evropo. Želim vam srečno vožnjo na pot skozi novo Evropo brez carinskih zastojev, le še potni list boste morali pokazati na skupni mednarodni postaji policije na vstopu v Slovenijo iz Avstrije in Italije. Tistim, ki boste ostali na Švedskem pa želimo veliko lepega, sonca in le malo dežja. Ostalim želimo srečno vrnitev na Švedsko, saj vas potrebujemo, kajti brez vas ne bi bilo tega glasila, brez vas ne bi bilo proslav, veselja in slovenske besede na Švedskem. Torej mi vsi smo ambasadorji Slovenije v novi Evropi.

V avgustu vas vabimo na Srečanje starejših Slovencev v Barnakälla, le nekaj kilometrov stran iz skånskega mesteca Bromölle proti Olofströmu. V oktobru pa ste dobrodošli na Slovensko srečanje v Olofströmu, kjer bodo igrale popularne in mlade Vesele Štajerke, nastopilo bo tudi nekaj kulturnih sekcij bratskega KUD Oton Župančič iz Sore. Tudi vas vabimo z nastopi.

V novembru bodo v Planiki v Malmöju tudi praznovali obletnico društva. Kot vidite vas vabimo vsepovsod, kjer boste slišali slovensko pesem in besedo, kajti slovenščina bo enakopraven jezik v Evropski zvezi. Na nas pa je, da to dokažemo...
Srečno!!

Č E S T I T K A

V imenu Slovenske zveze na Švedskem čestitam 11 slovenskim društvom na Švedskem, članom UO Slovenske zveze, članom odborov slovenskih društev, Slovenski katoliški misiji v Göteborgu.

Dne 1. maja 2004 so po vseh slovenskih društvih na Švedskem bila srečanja, proslave in veselice. Končno smo dočakali, da se peljemo iz Stockholma, Köpinga, Eskilstune, Göteborga, Halmstada, Helsingborga, Landskrone, Malmöja in Olofströma v Slovenijo in prav do Jadranskega morja brez ene same meje. Uresničile so se nam davne želje, da smo svobodni, demokratični in da pripadamo Evropi.

V svojem lastnem imenu in v imenu Slovenske zveze vam še enkrat čestitam in se vam zahvaljujem za dosedanje delo v slovenskih društvih. Obenem vam želim, da bi vas Bog obdaril z dobrim zdravjem in da bi se še mnogo let srečevali kot prijatelji tukaj na Švedskem in Sloveniji.

Vaš Ciril M. Stopar

SLOVENSKA ZVEZA NA ŠVEDSKEM
Slovenska Riksförbundet i Sverige

Srečanje starejših Slovencev

Slovenska zveza in KD Slovenija iz Olofströma vas vabita, **v soboto 28. avgusta 2004 ob 14. uri**, na tradicionalno drugo SREČANJE STAREJŠIH SLOVENCEV in slovenski piknik v Barnakälla vandrарhem med Bromöllo in Olofströmom.

(6 km od Bromölle proti vasi Näsum in Olofströmu, oziroma 18 km od Olofströma proti Bromölli, cesta 116)

Na Srečanju bo poskrbljeno za hrano, pijačo in slovenske muzikante. Balinali bomo na travi. Vabimo vas, da se udeležite piknika in Srečanja na prelepem kraju na meji pokrajin Skåne in Blekinge.

Pokrovitelja Srečanja: Slovenska zveza in Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Informacije: Ciril M. Stopar, tel 0457-771 85

Popravek Ga.
Marija Medica je slavila 65 let in ne 60 kot je bilo navedeno v 6. št. Informativnega GLASILA. Za pomoto se opravičujemo.

Takole so se na pikniku povsneli člani društva Slovenija v Olofströmu

Redakcija

Ciril M. Stopar, predsednik
Ivanak Franceus, podpredsednik
Alojz Macuh, podpredsednik
Marjana Ratajc, tajnik
Štefanija Berg, blagajnik
Suzana Macuh, mladinski referent

Člani UO: Lado Lomšek, Pavel Zavrel,
Jože Ficko, Anna Kokol;
Augustina Budja, Informativno GLASILO
in ref. za ženska vprašanja.
Nadzorni odbor: Jože Bergoč, Branko
Jenko, Janez Rampre

MLADI MOSTOVI**UNGA BROAR****Hej pa er kära medlemmar och vänner!**

Nu ar det snart bara tre veckor kvar av skolan. Idag hade jag föredrag för klassen och jag presenterade Sverige för dem. På fredag ska vi göra en utflykt till Gorenjska, där vi ska prova en speciell maträtt, kallad Zonta. Vad Zonta nu innebär vet jag inte men det ska bli kul att testa. Förra veckan var jag på utflykt och besökte bl a Baza 20 som är beläget några kilometer söder om Ljubljana, närmare bestämt i det skogsrika Kocevski Rog, känt för sitt vilda djurliv med bl a brunbjörn. Baza 20 består av 26 olika små trästugor och var ett näste för partisanerna under tiden då en del av Slovenien var ockuperat av Italien. Italienarna hade stängt in slovenerna och omringad dem med taggtråd rund staden Ljubljana. Idag ar det mycket populärt att cykla denna tur runt i Ljubljana, där taggtråden en gång fanns. Jag besökte även sjukhuset Jelendol och gravplatsen som ligger strax intill. Det mest intressanta för mig var hur de hade lyckats bygga upp dessa stugor mitt i skogen utan att använda vanlig spik. Efter detta begav jag mig till Primož Trubars födelseplats och besökte bl a kvarnen som finns där och avslutade det hela med en underbar måltid på gostilna *Pri Kuklju*.

När skolan nu har slutat kommer mina föräldrar ner tillsammans med min moster som aldrig besökt Slovenien ... *komaj čakam!* Min moster har köpt dyra vandringskängor och ar väl förbered för de slovenska bergen ... kul! Jag ska allt visa dem det vackraste och alla godbitar som finns, för här finns verkligen mycket att se och vi har en hel månad på oss.

Som sagt, nu har jag snart avslutat min ett-åriga språkkurs på den filosofiska fakulteten i huvudstaden Ljubljana. - *Och hur har det varit?* Jo, vad jag kan säga er ar att jag trodde aldrig att slovenskan skulle vara så här svårt. Hur man bygger upp meningar och den ordföljd som det slovenska språket har, är långt ifrån hur svenskan ar konstruerad. Alla svåra ord, givetvis finns många internationella ord och ord som påminner om svenskan t ex HIŠA = HUS eller ŽAGA = SÅG, där man givetvis ser ett

släktskap. Mitt största problem i det slovenska språket har varit *dovršni in nedovršni glagoli*, vad det nu heter på svenska vet jag inte, men jag har hört att även slovenier har problem med detta ibland. Det är också en stor skillnad mellan det språk man talar till vardags och *knjižni jezik*, det språk man i huvudsak lär sig i skolan och som gäller för alla slovenier. Slovenskan som ni formodligen vet består av många dialekter. Jag kan säga att min slovenska har förbättrats oavsett men det är lång väg kvar och jag kommer försätta att fördjupa mig i slovenskan.

Jag vill avsluta med att tacka er i Kulturföreningen Slovenija i Olofström, likaså er i Slovenska riksförbundet för det stöd ni gett mig bla med stipendium. Jag vill särskilt tacka Ciril Stopar som hjälpt mig oerhört och som betyder mycket för mig, inte bara gällande mina studier utan även som kompis och en sådan ordförande måste ni vara rädda om! Ni känner säkert till uttrycket, *sådana människor växer inte på träd*.

Mitt sista ord är ett stort TACK och vi hörs snart igen!

Lep pozdrav, Andreas!

Tanja

Hej jag heter Tanja! Jag är fjorton år nu. På bilden ovan var jag 11 år. Jag fyller år den sjunde februari. Mina familjemedlemmar är mamma Teodora som kallas Dora, pappa Hannu & min bror Elias. I efternamn heter jag Tuomainen. Mina intressen är: hästar, ridning, stallet & mina sköthästar: Sho-San, Todde & Sirocco. Jag rider i VKRK. Mina husdjur är en katt som heter Pricken & en massa fiskar. Mitt stjärntäcken är vattumannen.

De bästa böckerna jag har läst heter Hotell gröna hästen, Ett hopplöst fall & För kärleks skull. Den bästa filmen jag har sett är Sherdil & den sämsta är

Gladiator & det som är det sämsta med den är att det inte är några glada färger. Mina favoritfärger är: blå, röd, grön, lila, rosa, vit & svart. Mina bästisar är: Therese, Sandra, Emma, Josefin, Louise, Jessica, Victoria & Frida. K Mitt favoritdjur är: häst. Om du vill maila till mig så är min Hotmail: xbumbix@hotmail.com

Jag önskar alla en trevlig sommar!

Tanja Tuomainen

POZDRAVI...

Pozdrave za "mlade mostove" na Švedskem nam pošiljajo tudi mladi povratniki iz Švedske – Jani, Bena in Andre Budja. Bena in Andre sta rojena na Švedskem, in sta se s starši Štefko in Janezom Budja v sredini 70. let prejšnjega stoletja odselila v Slovenijo.

Uredništvo se zahvaljuje za pozdrave in jih vabi, da naj se oglasijo tudi s kakšnim dopisom. Bena nam je že napisala o svojih doživljajih v Egiptu, čakamo še na dopis o vsakdanjem življenju v »novi« Sloveniji, članici EU.

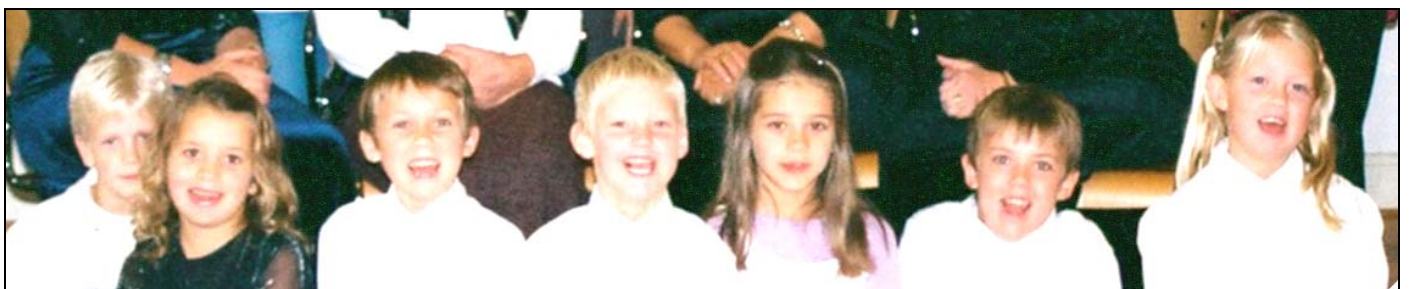
Foto: Mitja Guček

Urednica

Anna Kokol in Marjana Ratajc sta mladi Slovenki, članici UO Slovenske zveze na Švedskem, Marjana je tudi tajnica. V upanju, da bo njuna fotografija pritegnila še kaj več mladih, da se boste vklapljali in udeleževali pri nalogah Slovenske zveze in predvsem pri aktivnostih v slovenskih društvih na Švedskem.

Spodaj:

Nekaj mladih iz društva ORFEUM v Landskroni v zvezi z glasbenim projektom VEČERNICE 2003/04. Na sliki od leve: Charlie Solve, Amanda Molin, Daniel Kembro, Lukas Karlin, Rebecka Solve, David Kembro in Linnea Karlin.

Knjige

- Izšel je *Slovensko-švedski* oziroma *Švedsko-slovenski besedni vodnik* (2004), avtorice Augustine Budja. Vodnik je primeren za uporabo na potovanjih in pri pogovorih s Švedi, oziroma Slovenci.
- Na zalogi je še knjiga, oziroma jezikovna vadnica **ŠVEDSKA SLOVNICA ZA SLOVENCE** (2002) za kontrastivni študij švedskega jezika. Avtorica obeh knjižnih del je Augustina Budja; naročila po telefonu **0418-269 26** ali po e-pošti: **budja@bredband.net**
- V Sloveniji je pred kratkim izšla knjiga *POTI IZ SANJ* (2004). Avtor knjige je Tone Jakše, nekdanji urednik Našega glasa v Stockholmu. Tone urednici Informativnega GLASILA pošilja pismo, ki smo ga objavili pod naslednjo rubriko VAŠA PISMA.

Svensk-slovensk ordbok i juni V uredništvu Informativnega GLASILA Slovenske zveze na Švedskem smo pred kratkim izvedeli, da je Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani tik pred izdajo knjige *Švedsko-slovenski slovar* Lene Holmqvist. Knjiga ima 23 000 gesel, cena pa je 49,75 evrov. Naročite jo lahko direktno pri založbi knjige na e-naslovu: zalozba@zrc-sazu.si. Förlaget ZRC, som ägs av Slovenska vetenskaps- och konstakademin, har aviserat utgivning av en Svensk-slovensk ordbok (ISBN 961-6500-24-4), utarbetat av Lena Holmqvist, under många år lektor i svenska vid universitetet i Ljubljana. Ordboken ges ut i samarbete med flera svenska akademier. Den är på 302 sidor och innehåller 23 000 uppslagsord. På http://www.zrc-sazu.si/www/pc/swe_slo_var.html finns mera information om den, på slovenska.

Iz Kanade pa se nam je oglasil g. Ivan Dolenc, ki sicer budno pazi na dogodke v Sloveniji, predvsem tiste, ki zadevajo nas ki živimo zunaj meja Slovenije. Opozoril nas je na nekatere točke poteka in rezultatov pri nastajanju nove revije za Slovence po svetu. V upanju, da bo naše bralce to zanimalo, objavljamo celoten članek v Informativnem GLASILU z manjšimi spremembami.

-stina

Nova revija za Slovence po svetu SLOVENIJA.SVET, nekateri bi želeli več pik

torek, 25. maj, 2004

LJUBLJANA (Slovenija) - »Butalcem je pošla sol in je bilo to nerodno ne le za kuho in za peko, nego tudi za butalsko modrost, kajti niso kaj vedeli in kam, kadar jim je kdo ukazal, da se gredo solit, in to ni bilo redkokrat.

Pa so moževali in nazadnje sklenili: ni drugače, treba bo osedlati dvanajst konj in z njimi v svet po soli. Dejali so, pot da bo dolga in da vzemo kotel s seboj, da ne bodo brez južine. In še zastran marel so moževali, ali bi jih kazalo vzeti na pot, kajti je svet neznansko velik in je po svetu vsake sorte vreme« (Fran Milčinski). S tem citatom je zaključil novinarsko konferenco ob izidu nove revije za Slovence po svetu SLOVENIJA.SVET državni sekretar na ministrstvu za kulturo Ciril Baškovič. Seveda se boste vprašali, zakaj smo začeli članek s citatom in zaključkom novinarske konference. Zato, ker smo ob včerajšnji novinarski konferenci na Slovenski izseljenski matici (SIM), kjer je ta potekala, slišali več preprirov kot idej, kako novorojenemu otroku za komuniciranje s Slovenci po svetu pomagati, da bi shodil.

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki ga od februarja letos vodi Jadranka Šturm Kocjan, se lahko pohvali, da je naredil kar nekaj pravih korakov, s katerimi želi povezati Slovence po svetu, ne glede na njihovo prepričanje iz preteklosti pa tudi sedanjosti. Bistveno je,

da so se na uradu potrudili in razpisali projekt, s katerim so želeli poiskati novega nosilca izdajanja skupne revije za Slovence po svetu. Kot je bilo zagotovljeno, je bili najprepričljivejši pri Slovenski izseljenski matici, ki so s pomočjo Vide Gorjup-Posinkovič, doslej odgovorne urednice Rodne grude, pripravili najustreznejšo programsko zasnovo nove revije. Na tej osnovi je bila pripravljena nova revija, ki naj bi zagotavljala najustreznejše informiranje vseh Slovencev po svetu.

Kot je povedala Vida Gorjup-Posinkovič, ki je postala po novem odgovora urednica nove revije SLOVENIJA.SVET, je njen namen spodbujati slovensko kulturo in jezik, predvsem pa poudarjati zavezanost slovenstvu. Marsikaj je še potrebno postoriti, pravi Posinkovičeva, osnova pa je ta, da je revija sestavljena iz treh osnovnih sklopov, in sicer področja iz domovine, dogodki Slovencev po svetu ter servisnega dela. Takšna programska zasnova pa naj bi bila zagotovilo, da bi bili Slovenci po svetu ustrezno informirani o tem, kaj se dogaja doma in med njimi. Velja opozoriti tudi na to, da ima nova revija vse članke prevedene v angleščino, kar nam bi zagotavljalo ustreznejše informiranje o dogodkih v domovini tudi Slovincem tretje generacije.

In kaj je pravzaprav narobe in zakaj delček iz Butalcev znamenitega Frana Milčinskega?

Narobe je to, da smo novinarji na včerajšnji novinarski konferenci dobili ob novi reviji ter že natisnjenem Slovenskem izseljenskem koledarju za leto 2004-2005 na mize tudi poseben protestni pogled izseljenskega društva Slovenija v svetu (SVS), v katerem ta trdi, da je nova revija le nadaljevanje Rodne grude. V svojem pogledu se predvsem sklicujejo na to, da že ob pripravi revije tako oni kot predstavniki Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) - predstavnika tega društva ni bilo na novinarski konferenci – niso bili povabljeni k sooblikovanju nove revije in niso udeleženi v založniškem delu.

Kot je poudaril predsednik slovenskega izseljenskega društva Slovenija v svetu (SVS) Boštjan Kocmur, se ne strinjajo, da je bila Slovenska matica ponovno izbrana za založnika revije, sami pa naj ne bi imeli ob tem tudi vpliva na uredniško odločanje. Res da si ga predstavljajo nekoliko laično, saj zahtevajo tripartitno vodenje uredništva, kar zakon ne dovoljuje, kaj šele, kot je zahteval Kocmur, da bi lahko njihov urednik dajal veto na uredniško politiko drugega urednika. A to vprašanje ureja zakon.

Tako direktorica vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranka Šturm Kocjan kot državni sekretar na ministrstvu za kulturo Ciril Baškovič, to sta predstavnika investorjev v novo revijo, sta poudarila, da so uredniška vrata odprta vsem, ki želijo obveščati in predstavljati svoje poglede. Urad, ki je z javnim razpisom, ta je bil objavljen februarja letos, izbral predlog SIM, je ravnal tako, kot je ravnal, izbral je namreč, vsaj sodeč po predstavljenem, programsko zasnovo, s katero – nekaj korekcij bo le potrebnih – bo morda moč povezati Slovence po svetu. Ali jih je mogoče z naklado 2.700 izvodov, je seveda drugo vprašanje. Zastavlja se tudi vprašanje, kako novo revijo z rdečo piko med Slovenijo in svetom približati Slovincem po svetu. Urednica revije je namreč povedala, da imajo težave z naslovnim materialom Slovencev po svetu, zato bodo prve številke predvsem namenjali že obstoječim naročnikom Rodne grude (koliko je bilo teh, nismo izvedeli), v tem času pa bodo poiskali nove povezave s Slovenci po svetu, da bi jim približali revijo.

Da je z mesečnikom težko biti aktualen, ni potrebno izgubljati besed, posebej, če vemo, da je sedaj čas interaktivnosti, hitrih povezav in tudi modernih tehnologij, ki omogočajo tiskanje časopisa na katerikoli točki sveta. A o tem drugič. Ob včeraj slišnem dodajmo za popotnico novi reviji za Slovence po svetu, imenovano SLOVENIJA.SVET le še obljubo direktorice vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Jadranke Šturm Kocjan, da bo v prihodnjih dneh poskušala povezati sedanjega izdajatelja, to je Slovensko izseljensko matico in nezadovoljne predstavnike izseljenskega društva Slovenija v svetu. Upati je, da se bodo odgovorni uskladili in na pameten način letos porabili za informiranje Slovencev po svetu 26 milijonov slovenskih tolarjev in prihodnje leto 46.

Vir: Ljubljanske novice, spletna stran

VAŠA PISMA

ERA BREV

Novo mesto, 26. 4. 2004-05-08

Pozdravljena Gusti!

Če boš malo pobrskala po spominu, se boš verjetno spomnila Toneta Jakšeta. Svoj čas sem živel na Švedskem, bil urednik Našega glasa, vodil slovenske radijske in nekaj televizijskih oddaj in aktivno sodeloval pri društvenem življenju Slovencev na severu Evrope. Seveda, kaj se ne bi spomnila, saj sva se na teh poteh večkrat srečala.

No, jaz sem s švedske scene v začetku osemdesetih let izginil in se preselil v Slovenijo. Tu sem delal kot novinar, zdaj pa sem po težki srčni operaciji že več let invalidsko upokojen. S pisanjem pa nisem prenehal. Kar nekaj knjig sem med tem že izdal. Zadnjo, ki se delno dotika tudi mojega bivanja na Švedskem, ti tukaj pošiljam. Ti, ki imaš švedske in slovenske izkušnje, jo boš lahko objektivno ocenila. Vesel bi bil, če bi ji namenila tudi nekaj besed v vašem Informativnem GLASILU.

Prejšnji teden je bil teden slovenske knjige. To je tudi priložnost, ko knjige podarjamo. In kdo bi bil bolj primeren, da dobi mojo knjigo v dar, če ene ti, eden najvztrajnejših branikov slovenske pesmi in besede na Švedskem? Prejmi torej to knjigo, preberi jo in i sporoči, kaj misliš o njej! ...Če misliš, da je kak odlomek primeren za ponatis v Glasilu, ga lahko svobodno uporabiš.

Lepe pozdrave tebi, vsem tvojim in vsem drugim rojakom na Švedskem. ***Tone Jakše***

OGLAS V idilični vasici na Dolenjskem, en kilometer od gospodarsko hitro napredujočega Novega mesta (tovarna zdravil Krka, tovarna avtomobilov Revoz, tovarna hišnih prikolic in avtodomov Adria mobil in lesna tovarna Novoles) prodajam večjo stanovanjsko hišo s funkcionalno parcelo 963 m² ter sadnim in zelenjavnim vrtom v velikosti 757 m². Sem najbližji sosed, govorim tudi švedsko in sem pripravljen posredovati pri stikih v domovini. Za informacije pokličite na mobilni telefon Slovenija 041/28 7770.

Tone Jakše

Pismo iz Slovenije

Tokrat bodo novice iz Slovenije, ki jih boste brali v naslednji številki Informativnega glasila, še manj sveže kot ponavadi, ker sem s pismom morala pohiteti zaradi daljše odsotnosti.

Kljub temu pa so le-te zelo zanimive, saj se je v prvih treh mesecih v Sloveniji zvrstilo kar precej dogodkov. 29. marca je premier Anton Rop skupaj s kolegi iz Bolgarije, Romunije, Estonije, Latvije in Litve v Beli hiši v Washingtonu ameriškemu državnemu sekretarju Colinu Powelu izročil listine o pristopu k severnoatlantski pogodbi. S tem se je družina NATA povečala na 26 članic. Ker Slovenija nima letal za varovanje svojega zračnega prostora, bo odslej za to skrbel NATO in sicer italijanska letala, ki bodo vzletala iz italijanskega oporišča Cervia. Med ljudmi v Sloveniji je zato nemalo negotovanja, češ: Bivši okupator bo zdaj naš branilec!

Sicer pa se mrzlica pred vstopom Slovenije v EU stopnjuje iz dneva v dan. Mnoge skrbi, kako se bo slovenski jezik ohranil v konglomeratu jezikov EU. Malokdo pa se vpraša kako je Slovencem in slovenščini uspelo preživeti stoletja potujčevanja. V zvezi s temi razpravami so se oglasili slovenski tolmači in prevajalci iz Bruslja, ki so okrcali naše predstavnike v EU, od katerih mnogi raje govore slabo angleščino kot svoj lastni jezik, ki bi ga prevajalci itak prevedli v, gotovo, boljšo angleščino in druge tuje jezike EU.

Na meji s Hrvaško, ki je je kar 670 km, hite graditi objekte za uvedbo schengenske meje, ki bo začela delovati šele 2006. Vzroki za to je zapleten schengenski informacijski sistem SIS 2, to je nov sistem, ki ga uvajajo zaradi vstopa desetih novih članic in zato stari sistem ne zadošča več. Na meji bo 66 mejnih prehodov: 16 mednarodnih cestnih prehodov, 8 mednarodnih železniških prehodov, 9 meddržavnih cestnih mejnih prehodov, 27 prehodov za obmejni promet, 3 mednarodni letališki mejni prehodi in 3 mednarodni pomorski prehodi. Čeprav se bomo na meji ob vstopu v Italijo, Avstrijo in Madžarsko ustavili le enkrat, ker bo carinski nadzor odpadel, pa bomo vseeno še vsaj kako leto in pol morali prenašati s seboj potni list ali osebno izkaznico.

V državnem zboru hite sprejemati še zadnje zakone, prilagojene EU, kajti zanadi interpelacij (vprašanj med razpravo) SDS in NSi proti ministru za zdravje Dušanu Kebru in ministru za notranje zadeve Radu Bohincu so poslanci izgubili cela dva delovna dneva. Da ne govorimo o razpravah o "izbnisanih", ki se vlečejo kot tista o jan kači in steklem polžu.

V tej zadevi je bil 4. aprila izveden referendum, ki se ga je udeležilo približno tretjina Slovencev, ki so večinoma glasovali proti tehničnemu zakonu, po katerem bi Ministrstvo za notranje zadeve za izdajati odločbe o povrnitvi statusa o državljanstvu. Paradoks je, da so ljudje glasovali proti zakonu, prepričani, da so tako zavrnili povrnitev pravic vsem "izbnisanim". Tako so jim - napačno - razlagali v kampanji. Zdaj pa pravniki menijo, da bi po tej zavrnitvi notranje ministrstvo lahko namesto nekaj več kot 4000 upravičencem izdalo dvakrat toliko odločb. Se vam zdi to logično? Gotovo ne, tako kot je nelogičen ves ta cirkus okrog "izbnisanih". A kaj hočemo. Letos je volilno leto in vse pride prav za nabiranje točk, tudi laži. Sredi marca je Svetovna banka Sloveniji podelila status razvite države. V tem klubu je bilo dosedaj 27 držav, med njimi države, kot so ZDA, Nemčija, Francija, Italija, Švedska, itd. Slovenija je 28. država in prva med tranzicijskimi, ki ji je uspelo priti v ta ekskluzivni klub. Pogoji zanj so stabilnost

tokov kapitala s tujino, rešitev poglavitnih vprašanj revščine, vzpostavitev institucij, ki omogočajo ekonomski in socialni razvoj, dohodek na prebivalca pa mora biti večji od 3.185 ameriških dolarjev. Ta uspeh pa še ne pomeni, da je v Sloveniji vse lepo in prav. Navidezno smo Slovenci v povprečju sicer bogati - imamo dokaj velike hiše, mobilne telefone, dobre avte, televizorje in hladilnike svetovnih znamk. A vse to je le navidezno, saj se velik odstotek slovenskih družin komaj prebija iz meseca v mesec. Povprečna bruto plača jejanuarja letos znašala 258.224 tolarjev, a predstavniki sindikatov menijo, da si nekateri izplačujejo zelo visoke plače, kar kvari sliko o povprečni slovenski plači. Tovarniški delavec ne zasluži več kot povprečno 100.000 tolarjev čiste plače na mesec – mnogi precej manj, medtem ko si direktorji nekaterih podjetij, šefi v zdravstvenih domovih in mestnih občinah delijo po 3 milijone in več tolarjev bruto mesečne plače. Prav zaradi teh razlik so v začetku aprila stavkali delavci vseh sindikatov in zahtevali povišanje najnižjih plač.

Konec marca smo morali davčni zavezanci oddati svoje davčne prijave ali "deklaracije". S tem v zvezi se je dokončno razjasnilo, kako moram kot prejemnica pokojnine iz Švedske prijavljati svoje dohodke. Torej, prijaviti je treba samo dohodke, ki jih dobim v Sloveniji, in tisti del pokojnine iz Švedske, od katere me je švedska davčna uprava oprostila plačila davka na Švedskem, to so npr. pogodbene pokojnine (avtalspensioner) in skupinske ali individualne pokojnine (gruppförsäkringar).

Ker bo kmalu poletje in čas za potovanje na dopust v Slovenijo, vas gotovo zanima, kako napredujejo gradnje avtocestnega križa pri nas. Trenutno je v gradnji 115,5 km avtocest. Letos naj bi jih dokončali in odprli najmanj 47 km. Na primorski avtocesti je viadukt Črni kal že skoraj sklenjen in ves odsek do Kopra naj bi bil spuščen v promet leta 2005.

Na štajerski avtocesti je trenutno največ problem predor pri Trojanah, vendar DARS računa, da bo celotna avtocesta med Mariborom in Koprom spuščena v promet na isti dan. Pri Ljubljani končno gradijo še zadnji del obvoznice Šentvid - Koseze, ki ga tudi nameravajo spustiti v promet prihodnje leto. Na Gorenjskem napovedujejo končno vskladitev trase pri Radovljici, tako da bi za letos z gradnjo tega dela avtoceste. Pospe pa gradijo tudi odsek med Podtaborom in Peračico, na katerem sta most in viadukt.

Na dolenski avtocesti je trenutno največji problem vprašanje, kje bo tekla trasa mimo Trebnjega. Sicer pa gre gradnja avtoceste od meje pri Obrežju dalje hitreje proti notranjosti, proti Novemu mestu. Predvideno je, da bo celotna hrbtenica slovenskega avtocestnega omrežja od Maribora do Kopra in od Karavank do Obre dokončana do konca leta 2008.

DARS gradi tudi nekaj hitrih cest, npr. skozi Vipavsko dolino, dokončuje pa tudi pomursko avtocesto od Lenarta do Beltincev. Celoten pomurski krak med Mmursko Soboto in Lendavo in do madžarske meje naj bi bil končan do 2010. Kažejo pa se že novi problemi s povezavami in sicer cesta proti Reki in koroška cesta proti Slovenjgradcu in Ravnam, ki sta obe zelo prometni in tudi zelo dotrajani in neprimerno speljani skozi naselja.

Pa še nekaj novic s kulturnega področja:

Na pragu pomladi smo se poslovili od dveh plodovitih literatov: pisatelja Rudija Šeliga in pesnika Janeza Menarta. Pesnik Ivan Minatti pa je praznoval svoj osemdeseti rojstni dan.

Spomnili smo se tudi stote obletnice rojstva pesnika Srečka Kosovela, ki se je rodil 18. marca 1904 v Sežani in umrl komaj dvaindvajset let star v Tomaju na Krasu. Čeprav mlad je pustil za seboj bogato zapuščino pesmi, katerih vrednost Slovenci šele sedaj prav odkrivamo in spoznavamo.

Tako. Želim vam prijetno poletje, srečno vožnjo in lep dopust!

Rada Pišler

REPORTAŽE

REPORTAGE

Spoštovana ga. Augustina! Zapisal sem le tisto, kar sem zabeležil v moji beležki. Vem pa, da vaše življenje ni teklo natančno tako, kot pišem jaz. Ivan Dolenc iz Kanade me že sprašuje, če sem prispevek že poslal za objavo. Taki prispevki mi vzamejo veliko časa. Snov pa mora zoreti. Vaš življenjepis, seveda iz mojih zapisov, sem prebral večkrat, kot bi študiral vlogo za igro. Vedno sem odkril kaj novega, kaj zanimivega. To je bila podlaga, da začnem pisati.

Ludvik Kramberger, Gornja Radgona

AUGUSTINA, GUSTI BUDJA, AMBASADORKA SLOVENSKE BESEDE NA ŠVEDSKEM

Pesem Sester BUDJA iz Male Nedelje v Slovenskih Goricah odmeva tudi na Švedskem

<< Gusti Budja, stara 5 let

Obetal se je lep, sončen majski dan, ki smo ga namenili obisku Augustine, oziroma Gusti Budja, na njenem prvem domu v Mali Nedelji. Peljali smo se po prekrasni slovenskogoriški pokrajini, ki je tisto dopoldan žarela od sonca. Ob cesti so nas pozdravljale nepokošene trave, z redkim travniškim cvetjem, cvetoča "ripsova" repična rumena polja in snežno bela cvetoča akacija. Cesta od Radgone do Male Nedelje je vijugala zdaj po hribu, zadaj po dolini in na končnem cilju spet po hribu. Že od daleč se je v belini svetila cerkev Male Nedelje, ki je bila cilj našega potovanja. Naš cilj je bil pravzaprav tik pod cerkvijo, tam kjer stoji prekrasen domek naše sogovornice Gusti Budja, ki je bila tiste dni na obisku pri mami. Doma, v svoji domovini. Pot je bila dovolj dolga, vozili smo počasi, da smo lahko razmišljali, o nameravanem obisku. O obisku, ki je kot

smo predvidevali, obetal veliko zanimivega. Budjovega doma ni bilo težko najti. Prvi dve gospe, ki sta se tisto jutro vračali iz trgovine v središču vasi Male Nedelje, smo povprašali za Budjove. »Peljite po sesti pod cerkvijo. Na desni strani druga, ne, tretja, hiša«, sta nam povedali. In že smo bili na pragu hiše, ki jo je obdajalo spomladansko zelenje in cvetje.

Ste slišali kdaj za Sestre Budja, ki živijo na Švedskem? Njihovo ime se sliši doma v Sloveniji, a tudi po svetu. Nas je na intervju napotil izseljenec, sicer pisatelj, nekoč urednik Založbe obzorja v Mariboru, ki že okrog štirideset let živi v Kanadi, g. Ivan Dolenc. Njegova žena ga. Danica je preživela otroštvo le dve hiši od Budjevih pri Mali Nedelji. Tudi mag. Ivan Sivec je v svoji knjigi Vsi najboljši muzikanti (2003) pisal o sestrah Budja in jih predstavil svojim bralcem v Sloveniji in po svetu.

Gusti se je tiste dni mudila v domovini zato, ker je pomagala mami Angeli pri operaciji na očesu,

katere stroške so nosili vsi štirje Angelini otroci - tri sestre in brat, torej hčerke in sin. Ob našem obisku sta bili obe veselega razpoloženja, tako mama, ki je spet videla, in hčerka, ki ji je pomagala. Pogovarjati se z Gusti, je pravo doživetje. Intervju smo zasnovali tako, da smo se pogovarjali o celi družini. To pa predvsem zato, ker je bila in je še povezana s petjem.
Z leve: Janez, mama Angela, oče Avgust in v ospredju Gabrijela - Jelka, , Olga in Gusti (Zlata poroka, julij 1985)

Budjevim so po domače rekli tudi "Mežnarovi"

Budjeva družina, oziroma oče Avgust, izhaja iz vasi Grabšinci, ki sodijo v občino Sv. Jurij ob Ščavnici. Tam se je l. 1905, v želarski družini s 4. hektarji posesti, rodil oče in si leta 1935 ustvaril družino z ženo Angelo, doma iz vasi Godemarci pri Mali Nedelji. Rodili so se jima štirje otroci: Gabrijela, Janez, Augustina in Olga. Gusti se je rodila 1945. leta v Grabšincih, odkoder je pozneje dve leti obiskovala osnovno šolo na Stari Gori, ali kot so tedaj rekli, pri Sv. Duhu. Ko je bila stara 8 let je oče postal organist in je igral v cerkvi pri Mali

Nedelji. Z mamo Angelo sta si želela, da bi kot organistovi živeli bližje cerkvi. Zato so prodali posest v Grabšincih in si kupili hišo in malo posest v Moravcih pri Mali Nedelji, pozneje pa so kupili hišo še bližje cerkve, kamor se je preselila cela družina. Oče Budja se je tedaj posvetil delu v cerkvi. Bil je mežnar, zvonar in organist in mama Angela mu je pri tem pomagala. Tu so odrasčali tudi otroci, ki so počasi zapuščali dom. Po naključju se je po nekaj letih cela družina znašla na Švedskem. Dandanes je potomcev na Švedskem okrog štirideset. *Od leve - Budjeve nekoč pred domačo hišo v Moravcih (1956): Jelka, Olga in Gusti*

Gustina življenjska pot je pestra in zanimiva. Njena prva zaposlitev je bila v Mariborski tekstilni tovarni (MTT) v Mariboru, kjer je spoznala svojega prvega moža. Tam je delala 2 leti in se tudi poročila. Na Švedsko je šla k moževi sestri Marici Varga, kamor je najprej odšel njen mož Martin, za njim pa Gusti. Prispela je v Landskrono, kjer živi še danes. Po prihodu na Švedsko je 3 leta delala kot snažilka na mednarodni ladji, obenem pa se je učila švedskega jezika po praktični poti. Nato se je

izučila in zaposlila kot strugarka v neki tovarni. Med tem so se narodili otroci (1965, 66, 68), tri hčere. Po dveh letih je našla delo v tovarni svetil, kjer je tudi delala dve leti. Po naključju in zaradi potrebe po pedagoškem kadru je leta 1976 brez formalne izobrazbe začela poučevati otroke slovenskih staršev. Za to delo, ki ga je opravljala vse do 1990 leta, je bila plačana od švedskih oblasti. Ko je nehala delovati šola slovenščine za otroke, je od 1990. do 2002. leta, ko se je upokojila, poučevala otroke in odrasle švedski jezik »kot drugi jezik«, in so jo Švedi obravnavali kot pedagoško delavko. Med tem se je tudi vpisla na višjo pedagoško šolo na univerzi v Lundu, ki jo je obiskovala ob delu.

Gusti si je vseskozi prizadevala, da bi nadoknadila v Sloveniji zamujeno šolsko izobrazbo. Po osnovni šoli ni imela možnosti prejemanja štipendije. Ovira je bil oče, ki je bil mežnar in organist, mati pa cerkvena pevka, torej oba starša sta bila cerkvena delavca. Toda s pridnim delom je napredovala tudi na polju izobrazbe. Najprej je na Švedskem končala 9-letno šolanje, ker so ji za nadaljni študij manjkali trije obvezni predmeti – švedščina, angleščina in matematika, nato se je šolala na srednji šoli Humanistična družboslovna smer in končno na univerzi, Kulturno znanstvena smer na Filozofski fakulteti v Lundu. Nekaj časa je študirala kot redna študentka, nekaj časa pa tudi ob delu. Eno leto je

študirala tudi na Filozofski fakulteti v Ljubljani, na Oddelku za zgodovino. To je bilo v šolskem letu 1988/89. Štipendijo za študij v Ljubljani so ji tedaj kot švedski državljanki, podelili v Beogradu.

Od vsega začetka se je Gusti predajala kulturnemu delu in ohranjanju slovenstva in slovenskega jezika. Tako je bilo tudi z njeno družino in številnimi sorodniki, ki živijo na Švedskem. Ko sta leta 1966 na Švedsko prišla oče Avgust in mama Angela, tam sta živela skoraj 20 let, vendar sta se po upokojitvi vedno vračala domov, je oče na pobudo tedanjega katoliškega župnika na Švedskem, g. Jožefa Flisa, skupaj s sinom Janezom ustanovil kulturni klub Triglav, ki je bil prvi zdomski klub med slovenskimi zdomci v Zahodni Evropi. Z leti se je klub preimenoval v Pevsko društvo Orfeum in deluje še danes. V klubu in sedaj v pevskem društvu so se zbirali in še se zbirajo Slovenci, ki živijo v tem delu Švedske. Oče je tedaj igral kot organist, mama, tri sestre in brat s soprogo ter nekateri drugi rojaki iz okolice Landskrone pa so nastopali na številnih prireditvah državnega in cerkvenega značaja, tako katoliškega, kakor protestantskega in politično-državnega za Slovence in za Švede. **Na sliki: Mlada družina Avgusta in Angele Budja (1940), ko so imeli samo še Janeza (v naročju) in Jelko (v ospredju).**

Kulturno poslanstvo Augustine Budja je pomembno

Ni lahko naštet Gustinega kulturnega poslanstva med zdomci na Švedskem. Že kot pedagoška delavka je s poučevanjem slovenskega jezika opravljala veliko kulturno poslanstvo. Gotovo pa je njeno največje delo knjiga **Švedska slovnica za Slovence**, ki je izšla pri založbi Družina v Ljubljani 2002. Knjigo je ustvarila kot obeležje ob praznovanju 40. obletnice Slovenske katoliške misije na Švedskem. S sestro Gabrijelo sta v založbi Rkc dopolnili in izdali tudi brošuro Slovenska katoliška misija na Švedskem, v kateri opisujeta obdobje njenega delovanja od nastanka leta 1962 do leta 2002. Sodelovala je tudi pri izdaji knjige EVROPA, AVSTRALIJA IN AZIJA, Slovenska izseljenska književnost do leta 1999, založnik ZRC SAZU, Ljubljana. V njej je s svojim prispevkom predstavila slovensko književnost na Švedskem po drugi svetovni vojni. V samozaložbi je izdala tudi Slovensko-Švedski besedni vodnik, ki je nekak priročnik osnov za sporazumevanje Slovencev s Švedi (2003/04). Že kot 10-leten otrok je ustvarjala pesmi. To je nadaljevala tudi pozneje. Tudi na Švedskem, kjer je pesmi objavila skupaj s tremi avtorji v zbirki (antologiji) Štiri pota in razpotja (1979). Številne pesmi je uglasbenih in so posnete na nosilcih zvoka.

Ljubezen do petja je podedovala po prednikih

V družini Budja se je veliko pelo. Vsi, oče organist, mati in otroci so veliko peli. Tudi pevske vaje so dolga leta bile na domu Budjevih. A je potem kaj čudnega, če je Gusti, tudi njenima sestrama Gabrijeli in Olgi, v življenju petje veliko pomenilo? Tudi pesem, zlasti narodna, je tista, ki ohranja slovenski jezik, tako doma, kakor v tujini. Pesem je in še povezuje družino Budja in njene sorodnike. To dokazuje tudi zgoščenka z naslovom VEČERNICE, Sestre Budja in družinski pevski zbor Orfeum, s Švedske – dežele polarnih noči. Na zgoščenki, ki nosi letnico izdaje 2004 in je bila producirana v Studiu Zlati zvoki v Sloveniji, pojejo cerkvene in priložnostne pesmi Sestre Budja

(Augustina, Olga in Gabrijela), ter družinski pevski zbor Orfeum, ki ga tvorijo sorodniki Sester Budja (mama, otroci in vnuki). Mnoge od skladb predvajajo predstavniki druge generacije - otroci sester Budja, kot solisti. Poleg te zgoščenke so Sestre Budja v letih 1998 do 2004 izdale 6 zgoščenk in kaset z več kot 100, večinoma slovenskimi, skladbami. Tu in tam pa za popestritev dodajo tudi kako švedsko ljudsko ali zabavno pesem v prevodu. Ta poteza jih je močno dvignila v očeh domačinov, Švedov. Najbolj so jim pri srcu narodne, pa naj bodo to švedske ali slovenske. Kot smo že omenili, pojejo tudi veliko lastnih pesmi, ki jih je napisala Augustina in uglasbila Olga. Sestre Budja so izdale tudi

Na sliki: ožja Gustina družina ob njeni 50-letnici, manjka še nekaj vnukov se kot dopisnica javlja že 35 let. Pred tem je bila od leta 1991 do leta 2000 tajnica pri Slovenski zvezi na Švedskem. Pravkar dela tudi na manuskriptu nove knjige o Slovencih na Švedskem. Zaposlujejo pa jo tudi obiski njenih otrok: Dore (Teodore9, Lenke (Helene), Anne-Marie in Mateja ter osmih vnukov, Therese, Eliasa, Tanje, Alexandra, Andrea, Rebecke, Charlia in Amande, ki vsi živijo v njeni bližini na Švedskem. Opravlja tudi

prevajalske posle, največ preko Interneta in brezplačno pomaga rojakom pri zapletenih primerih z oblastmi na Švedskem in doma. Tudi pri slovenskih državno-volitvenih vprašanjih se ljudje obračajo nanjo. Kadar le more, pa se odpravi domov k mami Angeli, s katero je sicer vedno povezana preko pisem in telefona. Družina in predvsem mož Zvonko ji stoji ob strani v hudem in dobrem, tudi takrat, ko Gusti potrebuje tehnično pomoč in razne nasvete. Foto: **Gustin mož Zvonko Bencek z mamo Irmo in sinom Matejem (1981)**

Veliko bi še lahko zapisali o Augustini Budja, o njenih sestrah Gabrijeli in Olgi, s katerimi predvsem s pesmijo ohranjajo slovensko kulturo na Švedskem, saj imajo rade ljudsko pesem, tako tudi o njenih bližnjih in daljnih sorodnikih, ki tvorijo kulturno jedro v mestu Landskrona na Švedskem. Vendar se bomo za tokrat zadovoljili s to predstavitevjo in se v upanju, da se še srečamo in pokramljamo, zahvalili in poslovili. Ko sem kot zapisovalec zapuščal prvi dom Augustine pri Mali Nedelji, sem v mislih potoval skozi njeno življenje. Koliko vsega je doživela? Koliko dobrega je ustvarila za Slovenijo? Kje najdem odgovor na ta vprašanja? Na najbolj preprost način, s pomočjo petja, je skupaj s sestrama in sorodniki skozi desetletja Slovenijo promovirala - predstavljala v bogati deželi Švedski. Njih pesem je šla v svet prek nosilcev zvoka, pa tudi z živimi nastopi po Švedski in v domovini Sloveniji. Kaj bi od nje še mogli pričakovati boljšega pri vseh teh pogojih, ki so ji bili na razpolago na daljnem severu Evrope? Ne vem. Mislim pa, da je svoje slovensko poslanstvo odlično izpolnjevala in ga še izpolnjuje.

LUDVIK KRAMBERGER, svobodni novinar

Novice od Slovenskega Doma - Göteborg

Dan mamic in staršev!

Že pri maši je gospod župnik umenil pomembnost staršev pri vzgoji otrok. V Astridsalen se je zbralo veliko otrok različnih starosti, njihovi starši in stari starši. Slovenski Dom je pogostil s kavo in pecivom in ob tej priložnosti sem spregovorila, kako pomembno je, da mladi čeprav so že veliko let, ne stanujejo več doma, imajo službe in familije, ne pozabijo svojih staršev, da pokličejo domov in dovolijo, da popazijo na vnuke.

Imam namreč ta občutek, da starši nikdar ne pretrgamo tiste nitke, ki nas veže na otroke in smo včasih preveč zaskrbljeni zanje. Lahko samo ugotovim, da smo lahko ponosni na našo mlado generacijo, saj se bodo znašli. Prebrala sem tudi dve zgodbi »Družinske vezi« in »Dopustimo otroku, da nas preseneti«. Martin in Simon Zupančič ter Jonathan Geld so zapeli »Jaz pa grem na zeleno travco« in Martin je spremljal s kitaro. Aplavz po zapeti pesmi je pokazal, da so svojo nalogo dobro opravili. Tudi gospod župnik je zapel dve pesmi eno za mame in eno za očete. Mladi so po kratkem programu izročili rdeče nageljne mamicam in očkom.

To je verjetno zadnje Informativno GLASILO pred dopusti, zato želimo vsem mladim dobre uspehe ob zaključku šole in vsem, ki bodo potovali v času dopustov domov ali kam drugam, prijetne počitnice in lep dopust.

Na svidenje jeseni.

Za UO Slovenskega Doma

Marija Kolar

(Dopis spodaj: Klemen Torkar, eden muzikantov, ki piše o vtisih potovanja do Slovenskega Doma v Göteborg na Švedskem)

Potovanje na Švedsko

Klemen, Klemen, Janko in Primož smo se skupaj z Andrejo, Tatjano in Darjo odpravili na severni konec stare celine, na Švedsko, v Göteborg, kjer smo igrali na pustnem plesu, ki ga vsako leto pripravi Slovenski Dom. Na pot, dolgo 1600 kilometrov, smo se s Tenetiš odpravili v četrtek, 19. februarja 2004, ob 16-ih. Ravno tisti dan je zapadlo nekaj snega in nas je malo skrbelo, kako bo s cesto in zastoji, vendar smo se s kombijem, ki je bil teh nekaj dni naš drugi dom, postelja in še kaj, varno pripeljali na cilj. Naša pot je vodila skozi predor Karavanke, mimo Celovca, Salzburga, Münchna, Nürnberga, mimo Berlina, do Rostocka, kjer smo zapeljali na trajekt. Glede na to, da je bil naš kombi naložen z vsem ozvočenjem, ki ga naš ansambel potrebuje zato, da se nas zgledno sliši, in da je bilo poleg prtljage v prostoru kjer se običajno sedi, naloženih še sedem napol mrtvih sardel, je ob tem, ko je eden od voznikov kombija (Grašič, Janko ali Primož) zapeljal na trajekt, sumljivo zaškripalo - morda smo malce nasedli (saj firma, ki nam je kombi posodila, tega najbrž ne bere:))

Vožnja s trajektom, ki povezuje Rostock (Nemčija) in Gedser na Danskem, traja kar dve uri in med tem časom smo si čas kratili s kavico, ki je po 14 ur dolgi vožnji prišla še kako prav. Je pa kava na trajektu pravi luksuz, saj smo za dozo čaja in kave plačali okrog 20 evrov, kar pomeni okrog 5000 SIT. Narava nam je pripravila nepozabno dobrodošlico z odličnim pogledom na

sončni vzhod, ki je resnično fantastično doživetje. Zanimiv je tudi vrtoglav občutek, ki ga povzroča razburkano morje - smo vsaj pri alkoholni pijači prihranili, če nas je že kava toliko stala. Na drugi strani smo iz varnostnih razlogov vsi, razen voznika iz kombija izstopili...pa tudi ni veliko manjkalo, da ne bi zopet zaškripalo. Danske se osebno ne spomnim prav veliko, vem

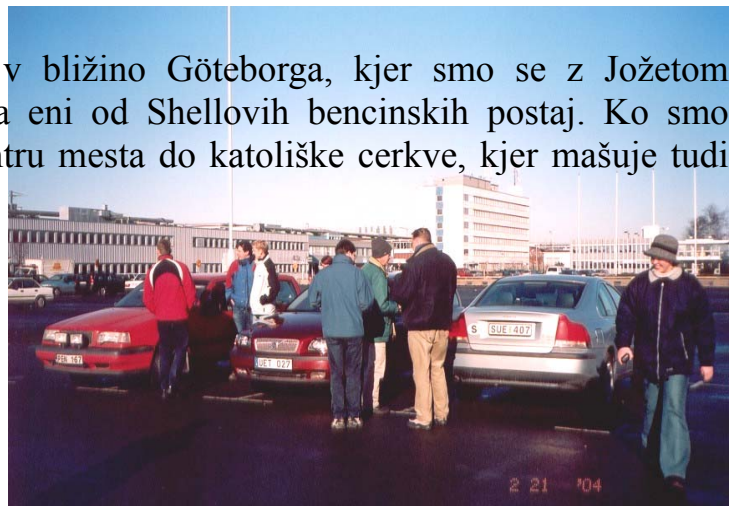

le, da smo enkrat izstopili in se fotografirali ob zanimivo zgrajenem mostu, ki povezuje dva dela Danske, Falster in Sjælland. Jutranja telovadba je bilo petsto stopnic navzdol do dna belih pečin, ki bi bile zelo primerna lokacija za videospot Giannija Rijavca in njegovega Goloba miru. Morda pa tudi mi kdaj posnamemo pesem z naslovom Na belih pečinah...moj predlog, da bi skupaj sestavili besedilo, je po nekaj klavrnih poskusih žal propadel. Petsto stopnic navzgor, pa je po več kot 17 ur vožnje, verjeli ali ne, resnično

pravi podvig za dušo in telo.

Pot nas je kasneje vodila preko ravne pokrajine Danske, mimo Københavna oziroma Kopenhagna, ki pa si ga žal nismo mogli ogledati. Fascinantno se je peljati po cesti, ki kar naenkrat ponikne pod morsko gladino, nato pa se zopet dvigne na most, ki mu skorajda ni videti konca. Zanimivo je, da smo se skozi in preko tega betonskega čuda vozili le mi in par vozil, ki bi jih lahko preštel na prste ene roke. Vendar podatek, da vožnja po, oziroma skozi eno od čudes sveta stane 280 švedskih kron, kar je okrog 7500 slovenskih tolarjev, pravzaprav govori zase. Ravna pokrajina Danske in Švedske postreže z zanimivim pogledom na sredstva za pridobivanje energije. To so stari milini na veter in novejša velikanske bele vetrnice, posejane po ravnih poljih.

Okrog dveh popoldne smo končno prispeli v bližino Göteborga, kjer smo se z Jožetom (predsednik Slovenskega kluba) dogovorili na eni od Shellovih bencinskih postaj. Ko smo končno našli pravo, smo se odpeljali proti centru mesta do katoliške cerkve, kjer mašuje tudi slovenski župnik, g. Zvone, ki smo ga imeli čast spoznati na večerji, ki so jo pripravile slovenske gospodinje. Pred tem nas je Jože popeljal po Aveniji. To je nekakšna glavna ulica, ki se vije od пристanišča, preko kanala, do vodnjaka s Poseidonom, bogom morja (Goeteborg je pristaniško mesto), ki ga obdajajo teater, operna hiša, muzej in mestna knjižnica ter hotel, kjer bivajo svetovno znane zvezde, ki gostujejo v Goeteborgu. Mene je že skoraj zaneslo v ta hotel, misleč, da bomo prenočili tam, vendar očitno nismo ravno zvezde svetovnega formata:(- :) Na večerji, ki smo jo komaj čakali, saj je iz kuhinje močno dišalo po gobovi juhi in govedini, smo spoznali nekaj Slovencev, ki so kaj hitro začeli pripovedovati vsak svojo zgodbo. Po večerji smo na njihovo željo seveda tudi nekaj zapeli in zaigrali. Nato pa smo se odpravili vsak k svoji družini. Mene sta gostila gospod Zvonko in gospa Nada Veble. Zvonko

je takoj postregel z odličnim viskijem, ki je povzročil, da smo prijetno kramljali skoraj do

polnoči, dokler se mi ni zvrtilo in mi je Zvonko pokazal, kje je moje ležišče. Švedi imajo na prvi pogled zelo majhne hiše, ko pa vstopiš, vidiš, da je izkoriščen vsak centimeter. Čistoča je na zelo visokem nivoju - kot v apoteki. Morda je bilo tako samo pri Vebletovih, kjer je gospa Nada odlična gospodinja in kuharica - še posebej za lososa in rakovičino omako - vsa čast.

Naslednji dan, se je ob prihodu ostalih, zopet začel z viskijem, nato pa smo se popeljali po Goeteborgu. Če bi jaz, kot

srednje dojemljiv voznik moral voziti po tem mestu, bi se zgubil v minuti, saj je cestni sistem na pogled izjemoma zapleten - polno nadvozov, podvozov, mimovozov...Mesto je drugo glavno mesto Švedske in šteje 600.000 prebivalcev. Glavni ponos je proizvodnja avtomobilov znamke Volvo, pa Ericsson. Za razliko od Ljubljane tu, poleg izredno prijaznih voznikov, ki spoštujejo pravilo "Pešec ima prednost" vozi tudi tramvaj. Zanimivo je, da imajo semaforje tu postavljene tudi na nasprotni strani križišča, tako da prvemu vozniku ni treba polomiti vratu, da vidi, ali je že zelena. V naseljih izven mesta pa velja izključno desno pravilo, saj znakov preprosto ni. Zato pa na vsaka dva metra leži ležeči policaj. Gradnja je precej nova in praktično ne vidiš zanemarjenih večstanovanjskih hiš in stolpnice. Glede na to, da smo za ogled mesta imeli zelo malo časa, nam obisk nakupovalnega centra ni ušel. Ob vstopu vanj je seveda takoj zadišalo oziroma zasmrdelo po McDonaldsu, blagovne znamke pa so bile razen redkih izjem popolnoma enake, kot bi jih potoršnik našel v ljubljanskem BTC-ju. Tako da smo kaj hitro iz centra, kjer so po naključju igrali neki Bavarci, kaj hitro popihali na kosilo.

Ob 16-ih smo prispeli pred Folkets Hus, kjer smo postavili ozvočenje. Dvorana je bila lepa in pravzaprav je notri vse, kar bi potreboval za koncert; projektorji, lightshovi, zvočniki...no, mi smo postavili svojo opremo in tako kot ponavadi je Janko preizkušal svojo kitaro vse dokler ni opazil, da je morda dvorana že skoraj polna. Ples je bil namenjen pustovanju, vendar pustnih mask, razen otrok, ni bilo veliko. So bile pa tiste toliko bolj zanimive. Mi smo na željo organizatorjev igrali v slovenskih narodnih nošah, dekleta pa so se prelevila v zlobne hudičke in osvojile četrto nagrado. V dvorani je bilo okrog 200 obiskovalcev, ki so si nekaj časa vzeli za pogovor, po pesmi "Kol'kor kap'lc tol'ko let" pa so plesali do jutra in ravno ko smo zaključevali, so zahtevali še in še - tipično slovensko.

Že dolgo časa nisem tako težko čakal postelje kot takrat. Celodnevna vožnja, neprespana noč zaradi spremembe okolja, prebavne težave in zahtevni plesalci človeka izžamejo. Vendar je bilo slovo naslednjega dne težko, a prijetno. S Švedske smo prinesli lepe slike, par spominkov ter predvsem lepe spomine na ljudi, s katerimi smo preživeli teh nekaj sončnih dni, z izjemo zadnjega dne, ko je pričel padati sneg, ki nas je pospremil vse do doma.

Pripravil Klemen Torkar

Občni zbor in Dan žena

Upravni odbor društva Slovenija v Olofströmu

V Olofströmu vedno organiziramo občni zbor skupno s kakšnim pomembnim praznikom, oziroma dogodkom. To pa zaradi tega, ker imajo člani precej dolgo pot do društvenih prostorov, tako da izkoristimo priložnost in se najprej dobro pogovorimo o načrtovanem društvenem delu, nato pa se še poveselimo.

Na občnem zboru smo se res imeli kaj za pogovoriti, saj bomo letos organizirali Slovensko srečanje in Slovenski kulturni dan na trgu v mestu Olofström. Obenem pa praznujemo 30-obljetnico društva, tako bomo vse tri dogodke povezali skupaj. Novoizvoljeni upravni odbor je presenetila želja in volja udeležencev, ki so se z velikim veseljem prijavili v pripravljalni odbor za organizacijo te obsežne prireditve. Saj bomo res potrebovali vse moči, ko bomo praznovali kar tri dni v začetku oktobra. Neverjetno, tudi v volilno komisijo so se prostovoljno prijavile naše žene. *Če morda še ne veste – tam, kjer je Viktor Semprimožnik s svojo frajtonarico, je zmeraj veselo.*

Nato pa smo nadaljevali s praznovanjem Dneva žena in res jih je bilo veliko prisotnih, pa ne zato ker so imele ta dan vse zastoj, ampak so hotele pokazati, da podpirajo naše slovensko

društvo v Olofströmu. Po podelitvi obveznih nageljčkov in daril z rožami najbolj zaslužnim v minulem letu je začelo pravo veselje, ki je trajalo tja do polnoči. Med nami sta bila harmonikarja Libero in Viktor. Tako je bilo tudi ta praznik, Viktor je imel poseben dan, saj nas je tako razveselil

in nasmejal, da smo zardeli v obraz od prepevanja in veselja. Ob Dnevu žena smo bili vsi zadovoljni, zahvala pa gre tistim z največ zaslugami, da smo bili tako prijateljsko razpoloženi.

Balinarski turnir in praznovanje vstopa Slovenije v EU

V začetku maja smo v centru Olofströma nasproti mestne hiše organizirali balinarski turnir na velikem igrališču, kjer smo odigrali 9 tekem. Čeprav so nam vremenoslovci grozili z dežjem, ga ni bilo, le pihljalo je. V zelo kratkih odmorih nas je Dragica pogostila s pecivom in kavo. Kar prileglo se je. V finalu sta zaslužno zmagala "profesionalca" naša člana Gertraud Muller in Lennart Salgård.

Zvečer pa smo se odpravili v društvene prostore, kjer so nas prijazne gospodinje pogostile z dobro večerjo. Na čast vstopa Slovenije v EU nam je Libero zaigral venček primorskih melodij, pa tudi nekaj gorenjskih in štajerskih. Nato smo tudi nazdravili in želeli naši domovini srečo v novi družbi. Obenem smo praznovali Abrahama naše pridne in prijazne glavne

kuharice Dragice Rener, kateri smo dali tudi primerno darilo, z željo, da bi nas še dolgo "stregla" v društvu.

DRUŠTVENO GLASILO V maju smo izdali 35-to obsežno številko Društvenega glasila, ki smo jo razposlali na 150 naslovov. To številko smo izdali v čast vstopa Slovenije v Evropsko zvezo. Če si morda želi kdo iz drugih krajev Švedske prejemati Društveno glasilo/Medlemsblad et ga lahko naroči pri Cirilu in stane 100 kr/leto.

Ob vstopu Slovenije v EU tudi nasi člani praznujejo okrogle obletnice: Jože Zagoranski 60, Silvana Stopar 50, Ivanka Hrabar 75, Jože Stopar 60, Dragica Rener

50, Gertraud Muller 75. Na sliki manjka Ilonka Katona, 75 let.

Foto: C. M. Stopar

PLAN DELA V LETU 2004

- V maju: srečanje predstavnikov KD Slovenija Olofström in predstavnikov občine Medvode ter prijateljskega društva KUD Oton Župančič iz Sore.
- 30. maja, romanje v Vadsteno, z avtomobili. Sv. maša bo ob 12.00 uri.
- 19. junija, balinanje in prijateljsko srečanje članov v mestecu Kallinge.
- 28. avgusta, Srečanje starejših Slovencev in piknik v Barnakälla pri Bromöli
- 29. avgusta, slov. sv. maša v ob 11.00 uri Olofströmu, v Nybru ob 16.30 uri.
- 2. in 3. oktobra, 30 obletnica društva in **Slovensko kulturno srečanje** v dvorani Folkets hus v Olofströmu. Kulturno- prijateljski obisk iz Slovenije: Nastop kulturnih skupin (folklora, pevski zbor, tamburaška skupina) KUD Oton Župančič iz Sore in ansambla Vesele Štajerke na trgu v Olofströmu. Srečanje predstavnikov občine Medvode in občine Olofström.
- Sobota 11. decembra sv. Miklavž in praznovanje božičnih praznikov.

Ciril M. Stopar

Slovensko društvo LIPA

Landskrona

Obisk iz Olofströma v Landskroni / Uspešen občni zbor LIPE

Landskrona, Andrej Lazukič, novi predsednik društva Lipa (2004) Foto: C. M. Stopar

Dne 20. maja je SD Lipa v Landskroni obiskal predsednik Slovenske zveze Ciril Stopar skupno s predstavnikoma upravnega odbora v Olofströmu Dragico in Ludvikom Renerjem. Člani društva so goste lepo sprejeli, saj se le redko dogaja, da se društveni predstavniki med seboj obiskujejo v društvenih prostorih. Meddruštveni obiski se največkrat izmenjujejo na večjih veselicah. Društveni prostori Lipe so na izredno lepem mestu v Landskroni, saj so nekje v sredini stanovanjske naselbine. V društvenih prostorih sta dva balkona iz katerih je lep razgled po okolici,

tukaj je tudi pribežališče neizčrpnih kadilcev, katerim je to zadnji prostor v društvu. Omeniti pa moramo, da so člani društva raztreseni po vsem mestu Landskrona, pa tudi v mestecu Bjuv in bližnji okolici. Vseeno pa se radi ob petkih srečujejo v teh društvenih prostorih in si rečejo marsikaj ob igri kart.

Olofströmčani so bili presenečeni nad doma pečenim kruhom, morda bi morali priti v šolo k gospodinjam v Landskrono. Slišali smo, da so tudi moški dobri peki. Ko smo popili kavo in mineralno vodo se je začel izredni občni zbor. Najprej je dobil besedo Ciril Stopar, ki je pripovedoval o načrtih Slovenske zveze v tem letu. Posebno je člane povabil na Srečanje starejših Slovencev v Barnakälla pri Bromölli 28.avgusta in na Slovensko srečanje, ki bo v Olofströmu 2.oktobra. Govoril je tudi o delu v upravnih odborih,

kajti vse starejši smo, mladih ni blizu, razen za Božič in Lucijo. Nekateri smo izčrpani, slabega zdravja, tako da je potrebno delo po društvih uskladiti in organizirati tako, da vsak nekaj naredi.

Pogovor v kuhinji ob domačem kruhu

Toda le nekateri naj imajo večjo odgovornost, drugi pa naj prostovoljno pomagajo. Prav žene v vodilnih položajih imajo težko odgovornost, saj morajo najprej vse organizirati, potem pa še vse postoriti, da bodo vsi zadovoljni. Na te besede je tudi padlo dosti smeha in aplavz.

Po precej dolgem uvodu predsednika Slovenske zveze, so člani Lipe z ne preveč prigovarjanja in tudi s prostovoljnimi prijavami izbrali novi UO. Upravni in nadzorni odbor sta se postavila pred člane, tako da smo fotografirali skupno sliko za v spomin. Mankal je samo eden član UO, ki je bil odsoten. Predstavili so tudi program dela za leti 2004 in 2005. Po volitvah pa je bila družabna prireditev s slovenskimi specialitetami in predobrim doma pečenim kruhom. Vse to smo tudi primerno zalili, se podrobno pogovorili in si obljubili, da se še srečamo, saj je bilo to za obe društvi koristno. Slovenskemu društvu LIPA pa želimo **SREČNO** pod novim vodstvom.

Člani poslušajo...

Predsednik in podpredsednica Andrej Lazukič in Magdalena Ivič;

Slavko Turk in Ciril Stopar

Ciril M. Stopar

ORFEUM

Landskrona

Več Slovenije in Poljske v Evropi in več Evrope v Sloveniji in na Poljskem

Duhovnika - **poljski in slovenski** - p. Krystian Soll ter g. Zvone Podvinski pri somiševanju ob vstopu Slovenije in Poljske v EU

Slovinci na južnem Švedskem v Skånah od Malmöja preko Landskrone, Bjuva pa do Helsingborga so skupaj s Poljaki v Landskroni dne 1. maja slovesno praznovali

vstop v Evropsko zvezo. To je uvrstitev enega najpomembnejših dogodkov v zgodovini teh dveh držav modernege časa. Obe narodni skupini sta se na pobudo poljskega župnika p. Krystiana Solla iz Landskrone na ta veličasten dan odzvali v lepem številu v farnem Domu Švedske cerkve (Svenska kyrkans Församlingshem) v Landskroni. Slovesni nagovor je držal slovenski duhovnik g. Zvone Podvinski, ki je vodil tudi glavni del maše. Med drugim je dejal, da se naj ta dva naroda zavedata skupnih korenin z ostalo Evropo. Da njih zgodovina temelji na evangeliju in

krščanskih vrednotah. Pot, ki smo jo skupno ubrali, naj bo pot veselja, naj Evropa končno zadihna z obema kriloma pljuč. Dvorano so krasile švedska, sovenska, poljska ter evropska zastava.

Po sv. maši je sledilo

Poljska folklorna skupina iz Stockholma pa je s plesi v pestrih narodnih nošah prikazala svoje sposobnosti z narodnimi plesi. Aplavz vsekakor ni izostal .

Kulturno srečanje. Slovenski rojaki so s skupno pesmijo večglasno zapeli sloveske ljudske pesmi.

*G. Zvonko Bencek iz švedsko-slovenskega pevskega društva **Orfeum** v Landskroni je v kratki predstavitvi opisal pot Slovenije k svobodi in demokraciji.*

Da ne govorimo o torti velikanki, ki jo je naročil poljski zupnik p. Krystian Soll. Predstavljala naj bi Evropo

Za zaključek pa so pripravile gostijo Poljakinje in Slovenke, žene in dekleta, ponudile so nam domače

*specialitete s
kavo in še kaj.*

*Srečno mlada
Slovenija,
srečno mlada
Poljska v
združeni
Evropi!*

Prispevek
pripravila:
Olga Budja,
Helsingborg

Družinski pevski

zbor Orfeum iz Slovensko-švedskega društva v Landskroni na skupni fotografiji ob izidu nove zgoščenke VEČERNICE, 2004. Foto: Lotta Karlin, montaža Micke Laudon

Počitnice so pred vrati. Otroci veselo na plan, bliža se najdaljši dan v letu. Potem bo

spet jesen in odprla se bodo šolska dvorišča in se napolnila z živžav - in uka željnimi otroci. Posnetek spodaj je iz Saxtorp cerkve in pred cerkvijo s predzaključne proslave 2. razreda Rebecke Solve, osn. šola v Häljarpu (Landskrona), dne 3. 6. 2004

Den blomster tid nu kommer med lust och fägring stor,
Du nalkas, ljuva sommar, då gräs och gröda gror.
Med blid och livlig värma till allt som varit dött,
Sig solens strålar närma, och allt blir återfött.

De fagra blomsterängar, och åkerns ädla säd,
De rika örtesängar, och lundens gröna träd,
De skola oss påminna Guds godhets rikedom,
Att vi den nåd besinna, som räcker året om.

Köping

Simon Gregorčič

Praznovanje ob vstopu Slovenije v Evropsko skupnost Köping Dne 2.5.2004

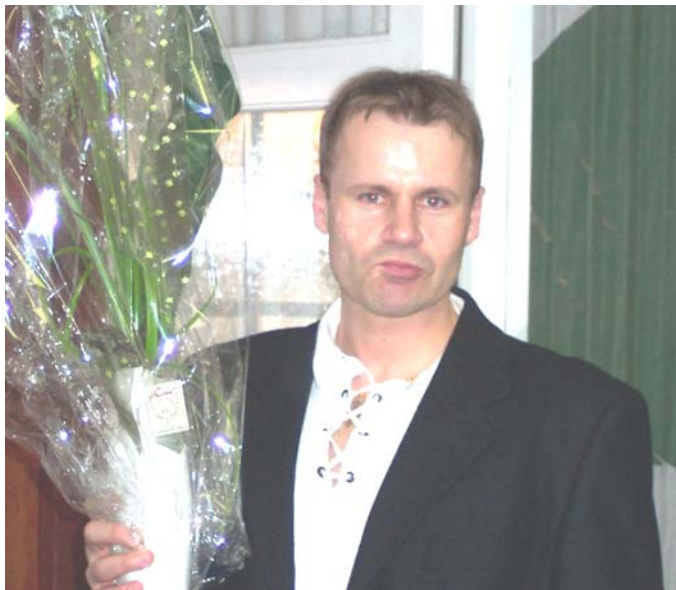
Slovensko društvo "Simon Gregorčič" v Köpingu je v soboto 1. maja lepo praznovalo in počastilo vstop Slovenije v Evropsko skupnost. Ob 16. uri popoldan smo se člani društva zbrali na domačiji predsednika in njegove žene Angelce. Tamkaj sta nas počastila z dobrim in slatkim, moške z Wiskijem in ženske z likerjem. Potem ko smo bili vsi zbrani je sam predsednik Alojz s pomočjo Mariota na balkonu hiše izobesil tri zastave in to najprej lepo plavo z 12 –stimi zvezdicami okrašeno.(EU)

Potem pa še slovensko na eni strani in švedsko na drugi strani. Pogled na te plahetajoče zastave je bil več kot prelep. Lepo zapeta pesem članov društva nam je segala globoko v srce, občutke katere smo doživljali ni mogoče opisati, ampak to lahko doživiš in občutis v srcu. Prepričan pa sem bil da smo bili vsi srečni, ker smo doživeli to, kar so naši predniki in tudi mi nosili v srcih. Čeprav je Slovenija majhna, a sedaj pripadamo skupni Evropi kot enakovredni in enako veliki.

Vse to pa smo seveda potem še potrdili s pečenjem na žaru in tudi zalili z dobro kapljico ter se veselili in si prepevali pozno v večerne ure. Predno pa smo se razšli, pa je predsednik društva Alojz Macuh povedal nekaj besed o pomenu vstopa Slovenije v Evropsko skupnost. Dejal je da je to veliko doživetje, ne samo za Slovenijo ampak tudi za vse nas, ki živimo izven slovenskih meja. Zaželel je da naj bi bilo

tudi v našem društvu tako, saj je skupnost, prijateljstvo in spoštovanje drug do drugega največji uspeh pri združitvi vseh nas. Skupaj smo si napolnili kozarčke ter nazdravili za uspešno sodelovanje nas vseh tukaj v društvu, predvsem pa Slovenije z ostalimi prijateljskimi državami, v središču Evrope.

Društvo Simon Gregorčič, Köping *Franjo Breznik*

Čestitamo! Vi gratulerar!

Srečanje prve, druge in tretje generacije je prineslo veliko veselega vzdušja in zadovoljstva v prostorih društva. Skorajda ne moreš opisat, kako ti je lepo, kadar vidiš vse generacije skupaj zbrane ob raznih prireditvah. Namreč v začetku aprila je rojak **Zvonko Breznik** slavil štirideseto obletnico rojstva. Vsekakor smo mu z velikim veseljem zaželeli še na mnoga leta, zdravja veselja ter dosti uspeha pri vsakem koraku. Hkrati pa se mu lepo zahvaljujemo za lep in prijeten večer ki smo ga skupaj

preživeli prav na Zvonkotov rojstni dan.

Vse najboljše !

Prijatelji podajmo si roke,
Evropa je naš drugi dom,
Nikjer nič več meja ne bo,
Prijatelji ne pozabimo to,

**DA V SRCU NOSIMO NAŠO LJUBO
SLOVENIJO**

Z besedami in srčnimi željami želim vsem članom društva "Simon Gregorčič" in vsem ki se poznamo, vsem ki se srečujemo, vse najlepše. Dosti upanja in radosti ter uspeha sedaj na tej novi poti združenja v Evropsko skupnost, ki je bila zapisana kot zgodovinski dogodek sedanjega

časa in to dne 1.maja 2004. Želim da bi to združenje bilo res v odnosih prijateljstva, miru, medsebojnega spoštovanja, in to neglede kje, kako in seveda kdaj. Bog živi Slovenijo na novi poti! Ob tej priliki želim tudi srečno pot vsem ki se podajamo na dopuste, naj bo pot lahka in srečna povsod in brez nezgod, prav tako želim vsem skupaj lepe mirne razpoložene poletne dni. Po dopustih pa zopet dobrodošli nazaj v središče društva Simon Gregorčič, Köping.

Predsednik društva

Alojz Macuh

Slovensko društvo Planika v Malmöju je že drugo leto organiziralo priprave na občni zbor Slovenske zveze na Švedskem. Letos je trajal sestanek samo en dan. Udeleženci prihajajo z vseh koncev Švedske, to so predstavniki enajstih slovenskih društev, letos pa se je sestanka udeležila tudi gdč. Bojana Cipot iz slovenskega diplomatskega predstavništva v Stockholmu. Člani društva Planika so poskrbeli za jedačo in pijačo, po sestanku pa je udeležence s harmoniko zabaval Viktor Semprimožnik. Vprašanja, ki so jih na sestanku obravnavali so bila predvsem tista, ki se tičejo preživetja krovne organizacije Slovencev na Švedskem – Slovenske zveze in društev. Polni so bili tudi pričakovanj pred vstopom Slovenije v EU.

Nekaj predstavnikov slovenskih društev na Švedskem, ki so se udeležili občnega zbora SZ 2004 v prostorih društva Planika, Malmö.

Tudi tokrat ni šlo brez zahval in cvetja, saj so se člani UO Slovenske zveze in redakcije Informativnega GLASILA trudili po svojih močeh, da bi zadovoljili želje in pričakovanja rojakov na Švedskem.

Foto Janez Rampre in Ciril M. Stopar

Jože Ficko nam je povedal, da bo letos

slovensko društvo Planika v novembru obhajalo 30-letnico obstoja. O tem bodo poročali kaj več v naslednjem Informativnem glasilu, ki izide v septembru.

Za redakcijo

-stina

Svensk-slovenska Vänskapsföreningen

STOCKHOLM

Årsmöte (Članek je bil objavljen marca 2003, zato vsi podatki niso več uporabni. Urednica meni, da je zaradi informacije članek vseeno primeren za objavo).

Svensk-slovenska Vänskapsföreningen höll årsmöte söndagen, den 28 mars 2004, klockan 15.00 på Gransätragränd 43 i Sättra. Alla medlemmar, gamla som nya, var välkomna. Röstberättigade var dock endast de medlemmar som betalat medlemsavgiften för 2003. Föreningen bjöd på kaffe och smörgåsar.

Vi målade påskägg "pirhi"

Inför den stundande påsken kom vi i samband med årsmötet att samlas för att måla påskägg under ledning av en instruktör. Eftersom detta är en tradition både i Sverige och Slovenien tyckte vi att den bör fortleva och utvecklas. För att även nästa generation skall kunna föra traditionen vidare behövs träning. Söndagen den 28 mars klockan 12.00 samlades de som var intresserade i årsmöteslokalen. Föreningen köpte in det material som behövdes inklusive ägg. För att täcka självkostnaden kom vi att behöva ta ut 50 kr per deltagare vid äggmålningsträffen. Anmälan till äggmålningen gjorde ni på föreningens e-postadress: **svenslov@algonet.se** senast fredagen den 19 mars.

Guidad visning av Kungliga Operan

Torsdagen den 13 maj arrangerade föreningen en guidad visning bland annat bakom kulisserna på Operan. Den vackra byggnaden har många fantastiska rum med dekorationer av berömda konstnärer och arkitekter. Passa på att få en kulturupplevelse utöver det vanliga. Samling var utanför Operahuset klockan 16.45. Kostnaden var 40 kr per person. Minimiantalet för att visningen skulle bli av var 15 personer. Anmälan senast måndagen 3 maj på Vänskapsföreningens e-postadress:

svenslov@algonet.se

Föreningens nätsida: **www.algonet.se/~svenslov**

V švedskih javnih knjižnicah je približno 3000 knjig v slovenskem jeziku, oz. knjig ki se tičejo Slovenije. V glavnem velja, da si lahko preko katerekoli knjižnice sposodiš katerokoli knjigo. Dobro je pa vnaprej vedeti, ali določena knjiga obstaja. Išči knjige preko www.bibliotek.se. Če iščeš dela kakega avtorja, napiši avtorjevo ime (strešice lahko opustiš). Lahko iščeš tudi po naslovu knjige. Če te zanima vedeti, kaj vse obstaja, izberi "Utökad sökning", med jeziki slovenski, kot ime avtorja ali naslov pa napiši asterisk (*). Nekaj časa bo trajalo, preden lahko vseh 3000 pregledaš. Opazil boš, da je med knjigami zelo veliko mladinskih.

Če hočeš vedeti, ali tvoja občinska knjižnica ima kake slovenske knjige, pojdi na stran knjižnice (običajno jo najdeš na straneh tvoje občine, n.pr www.landskrona.se ---> Kulturförvaltningen ali Kultur och fritid ---> Bibliotek (primer je izmišljen). Izberi "Sök" in na tisti strani "Inställningar". Tudi tukaj izberi slovenski jezik. Z rabo asteriska (*) boš tudi v tem primeru dobil listo z vsemi knjigami, ali pa nič, če slovenskih knjig nimajo. Knjige iz tvoje občinske knjižnice si sposodiš zastonj, če jih pa morajo vzeti od drugod, boš moral verjetno plačati kaj malega za poštno stroške.

Franko Luin Vir: *lipoulist, IT* (- stina)

KJE SE VLOŽI ZAHTEVEK ZA PRIDOBITEV PRAVIC IZ POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA IZ DRŽAV ČLANIC

Upravičenec vloži zahtevek za pokojnino pri pristojnem nosilcu v državi članici stalnega prebivališča. Če upravičenec nima stalnega prebivališča v nobeni od držav članic, pa je zanj veljala zakonodaja več držav članic ali če v državi prebivanja ni dopolnil zavarovalne dobe, vloži zahtevek v državi članici, katere zakonodaji je nazadnje pripadal.

Zahtevek za pokojnino vložen v eni državi članici, ima za posledico priznanje pokojnine v vseh državah članicah, v katerih je bil vlagatelj zahtevka zaposlen, pod pogojem, da izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do pokojnine. Navedeno ne velja, če vlagatelj zahtevka zahteva odložitev priznanja pravice do starostne pokojnine iz posamezne države članice.

Osebe, ki prebivajo v Republiki Sloveniji, lahko vložijo zahtevek na vseh območnih enotah Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in na sedežu Zavoda v Ljubljani, Kolodvorska ulica 15.

V zahtevku je potrebno opozoriti na zavarovalno dobo dopolnjeno v državi članici, ter priložiti dokaze o zavarovanju v državi članici. Če predlagatelj dokazov nima, je potrebno navesti popolne podatke o zaposlitvi s časovnimi obdobji, imenom delodajalca in krajem zaposlitve. Če želi upravičenec odložiti uveljavitev pravice do starostne pokojnine iz druge države članice na kasnejši datum, mora to v zahtevku izrecno navesti.

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije bo nato začel postopek za priznanje pravice oziroma posredoval ustrezne zahtevke tudi v druge države članice.

VII. UPOŠTEVANJE ZAVAROVALNE DOBE IN DOBE PREBIVANJA DOPOLNJENE V DRŽAVAH ČLANICAH

Uredba omogoča osebam, ki so bile zaposlene oziroma zavarovane v več državah članicah, da s seštevanjem zavarovalnih dob dopolnjenih po zakonodaji posamezne države članice, izpolnijo predpisane pogoje zavarovalne dobe za pridobitev pravice do pokojnine in drugih pravic v posamezni državi članici.

Zavarovalne dobe, dopolnjene v državah članicah, se seštevajo le, če se časovna obdobja ne prekrivajo. Obdobja, ki se prekrivajo, se upoštevajo samo enkrat.

Pri ugotavljanju pogojev za pridobitev pravice do pokojnine in odmeri pokojnine oziroma drugih pravic se upoštevajo vse zavarovalne dobe, ki se priznajo po zakonodajah držav članic, in sicer ne glede na to, ali so dopolnjene pred ali po datumu, ko je Uredba za posamezno državo članico začela veljati.

Kot zavarovalna doba, dopolnjena v posamezni državi članici, se upošteva samo tista doba, ki jo na dogovorjen način sporoči ter potrdi pristojni nosilec posamezne države članice.

VIII. ODMERA POKOJNINE

Če zavarovanec izpolnjuje pogoje za pridobitev pravice do pokojnine ali druge dajatve samo s seštevanjem zavarovalnih dob dopolnjenih v državah članicah, se mu odmeri pokojnina v sorazmernem delu po metodi "pro - rata temporis".

Sorazmerni del pokojnine, ki odpade na posamezno državo članico se izračuna tako, da se pokojnino, ki bi predlagatelju pripadala, če bi bila celotna zavarovalna doba dopolnjena v državi članici, pomnoži s skupnim številom mesecev zavarovanja, ki padejo v breme države članice, ki odmerja pokojnino, ter nato deli s skupnim številom mesecev zavarovalne dobe, dopolnjene v vseh državah članicah. Pri izračunu sorazmernega dela pokojnine pristojni nosilec v posamezni državi članici upošteva izključno plače ali zavarovalne osnove, v skladu z zakonodajo te članice.

Če zavarovanec izpolnjuje tudi pogoje za priznanje pravice do samostojne pokojnine ali druge dajatve, kar pomeni, da izpolnjuje pogoje za priznanje pravice do pokojnine ali druge dajatve le z upoštevanjem zavarovalne dobe dopolnjene po nacionalni zakonodaji države članice, se opravita dva izračuna pokojnine. Odmeri se samostojna pokojnina, torej pokojnina le z upoštevanjem zavarovalne

dobe v državi članici, prav tako pa se odmeri sorazmerni del pokojnine z upoštevanjem zavarovalnih dob, dopolnjenih v vseh državah članicah, po metodi pro - rata temporis. Po primerjavi zneskov samostojne pokojnine in sorazmernega dela pokojnine se zavarovancu izplačuje višji znesek pokojnine.

Če zavarovanec istočasno ne izpolnjuje pogojev v vseh državah članicah, v katerih je dopolnil zavarovalno dobo, se pri izračunu sorazmernega dela pokojnine ne upošteva zavarovalna doba, dopolnjena v državah v katerih pogoji za pridobitev pravice do pokojnine še niso izpolnjeni, razen če upoštevanje teh dob omogoča višjo odmero pokojnine oziroma druge dajatve.

Tudi invalidske pokojnine se načeloma odmerijo v skladu s pravili, kot izhaja iz 1., 2. in 3. alinee, razen če je bil zavarovanec zavarovan izključno v državah članicah s sistemi, ki temeljijo na nastanku zavarovalnega primera (sistem tipa A). V teh sistemih pridobitev pravice do pokojnine in njena višina ni odvisna od trajanja zavarovalne dobe, pomembno je le, da je bila oseba ob nastopu zavarovalnega primera, torej ob nastanku invalidnosti zavarovana. Tak sistem zavarovanja za primer invalidnosti poznajo naslednje države članice: Nizozemska, Belgija, Združeno Kraljestvo, Irska, Francija, Španija, Grčija in Švedska. Zavarovanec, ki je bil zavarovan le v navedenih državah ima pravico do invalidske pokojnine samo iz države v kateri je bil zavarovan v času nastanka invalidnosti.

Pravila za odmero pokojnine iz 1., 2. in 3. alinee veljajo praviloma tudi za odmero družinske pokojnine za otroke, razen če je bil umrli zavarovanec zaposlen v eni izmed držav članic, ki ne poznajo instituta družinske pokojnine za otroke brez staršev ali je za zavarovanca veljala zakonodaja teh držav. Te države so: Belgija, Danska, Francija, Irska in Združeno Kraljestvo. V teh državah družinsko pokojnino za otroke nadomeščajo družinski dodatki, dodatki k dajatvam ali posebni dodatki za otroke. V tem primeru izplačuje družinsko pokojnino za otroka brez staršev samo ena država članica in sicer država stalnega prebivališča ne glede na to, v koliko državah članicah je bil umrli zavarovanec zaposlen oziroma zavarovan. Pokojnino izplačuje država članica stalnega prebivališča, druge pristojne države članice pa izplačujejo dodatek k tej pokojnini, ki predstavlja razliko med vsoto pokojnine in drugimi družinskimi dajatvami, ki jo izplačuje država članica stalnega prebivališča in vsoto pokojnine in drugimi družinskimi dajatvami, ki bi upravičencu pripadala po predpisih druge države članice.

Če je zavarovanec v državi članici dopolnil manj kot eno leto zavarovalne dobe, v tej državi ne more uveljaviti pravice do pokojnine razen, če so izpolnjeni pogoji za pridobitev pravice do pokojnine izključno z upoštevanjem te dobe po tej zakonodaji. V takem primeru prevzame zavarovalno dobo v breme pristojni nosilec zavarovanja druge države članice.

IX. IZPLAČEVANJE POKOJNIN IN DRUGIH DAJATEV IZ ENE V DRUGE DRŽAVE ČLANICE

Pokojnine oziroma druge dajatve, priznane v posamezni državi članici, se izplačujejo v drugo državo članico v kateri prebiva upravičenec. Izjema so dajatve, ki so bile na predlog posamezne države članice in s soglasjem pristojnih organov ES vnesene v Prilogo II A. Te dajatve se izplačujejo le v primeru, da upravičenec prebiva v državi članici in se ne izvažajo. Od slovenskih pokojninskih dajatev so v Prilogo II A uvrščene naslednje dajatve: varstveni dodatek, državna pokojnina in oskrbnina. Te dajatve se ne izvažajo. Izplačujejo se le, če upravičenec prebiva v Republiki Sloveniji.

X. PRERAČUN ŽE PRIZNANIH POKOJNIN IN IZRAČUN POKOJNINE, ČE JE BIL ZAHTEVEK VLOŽEN PRED 1. 5. 2004, PA DO TEGA DNE ŠE NI BILO ODLOČENO O PRAVICI

Pokojnine, ki so bile z odločbo priznane že pred 1. 5. 2004 se bodo na zahtevo upravičenca v skladu z Uredbo na novo odmerile. Nato se opravi primerjava med zneskom pokojnine, ki jo je upravičenec z upoštevanjem bilateralnih sporazumov z državami članicami doslej prejemal pri Zavodu in zneskom pokojnine, ki mu pripada na osnovi Uredbe. Izplačuje se pokojnina, ki je za upokojenca ugodnejša.

Če je bil zahtevek za pokojnino vložen pred 1. 5. 2004 in o pravici do pokojnine do tega dne še ni bilo odločeno, se pokojnina najprej odmeri po bilateralnem sporazumu, za čas od 1. 5. 2004 dalje pa se odmeri tudi pokojnina v skladu z Uredbo. Nato se primerja znesek pokojnine, ki pripada

upravičencu na podlagi bilateralnega sporazuma z zneskom pokojnine, ki mu pripada na podlagi Uredbe. Upravičencu se izplačuje pokojnina, ki je zanj ugodnejša.

XI. SPREMEMBE, KI JIH MORA UŽIVALEC POKOJNINE ALI DRUGE DAJATVE SPOROČITI IZPLAČEVALCU POKOJNINE

Zakonska določila zavezujejo uživalce pokojnine in predlagatelje zahtevkov, da čimprej sporočijo vsako spremembo, ki bi lahko vplivala na pravico do pokojnine ali druge dajatve, višino dajatve, ali pa se nanaša na stalno prebivališče. S pravočasnim javljanjem sprememb, se zavarovanci lahko izognejo preplačilu in posledično vračanju neupravičeno izplačanih dajatev.

Uživalci pokojnin in drugih dajatev oziroma vlagatelji zahtevkov lahko spremembe sporočijo kateri koli enoti Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Svetujemo, da se sporočijo predvsem naslednje spremembe:

- ponovni začetek zaposlitve ali samozaposlitve
- uživalec varstvenega dodatka - tudi pridobitev in spremembo v višini dohodka družinskih članov, ki se upošteva pri ugotavljanju dohodkovnega cenzusa
- uživalec družinske pokojnine po dopolnjenem 15. letu starosti - začetek zaposlitve
- priznanje pravice do pokojnine, novo odmero pokojnine ali odvzem pokojnine s strani nosilca druge države
- spremembo stalnega prebivališča
- druge spremembe, ki bi lahko vplivale na pravico do pokojnine in druge dajatve ali na njeno višino.

Države članice so: Avstrija, Belgija, Danska, Finska (vključno z Alandskimi otoki), Francija (vključno z prekomorskimi departmaji Guadeloupe, Francoska Guayana, Martinique, Réunion, St. Pierre et Miquelon), Grčija, Irska, Italija, Luksemburg, Zvezna republika Nemčija, Nizozemska, Portugalska (vključno z avtonomnima regijama Azori in Madeira), Španija (vključno s Kanarskimi otoki, Ceuta in Melilla), Švedska, Združeno Kraljestvo, Ciper, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovaška in Slovenija ter Islandija, Liechtenstein in Norveška. **Vir: IT**

NAŠA CERKEV

VÅR KYRKA

VADSTENA, SLOVENSKI CENTER NA ŠVEDSKEM ŽE 30 LET!

Tudi letos smo se zbrali v Vadsteni – Slovenci iz vseh koncev Švedske in tudi iz Slovenije - na binkošno nedeljo, dne 30. maja pri službi božji in nato v dvorani na zabavi. 30-LETNICA SLOVENSKIH ROMANJ IN SREČANJ ZA BINKOŠTI 1974 -2004. Na sliki: Slovensko bogoslužje pri sestrah sv. Brigite Švedske, ki ga je vodil G. Marjan Jezernik, župnik in celjski opat, somaševal pa je g. Zvone Podvinski.

Nekaj stolov je ostalo praznih. V ospredju sta sedeli častni gostji iz slovenske Ambasade v

Stockholmu, ob katerih so sedeli rojaki v slovenskih ljudskih nošah.

Slovenske majniške pesmi so odmevale v cerkvi sv. Birgitte ob spremljavi na orgljah enega od mladih članov orkestra Študentskih 5 iz Slovenije.

Rojaki so se predali lepemu vzdušju, uživali v lepem vremenu, v slovenski pesmi in v zbrani molitvi...

Sonce nas je vabilo v naravo, kamor smo pozneje šli kar v procesiji...

Nato smo se v procesiji napotili v park, kjer poganja slovenska lipa ter v "modro cerkev" sv. Brigite k litanijam sv. Matere božje, kjer so sestre Budja zaključile

s kratkim koncertom in predstavitvijo nove zgoščenke VEČERNICE (2004)

*Lipa zelenela je, tam v dišečem gaju, s cvetjem me posipala, d'jal sem, da sem v raju.
Veje raztezavala, k nebu je visoko, meni pa je do srca segala globoko...*

Marija, pomagaj nam sleherni čas, na tebe ozira se vsak izmed nas; Marija, vse k tebi hiti, Marija, pomagaj nam ti!

Slovenska lipa v parku se vidno razvija, kmalu bo enako visoka kot so stare in zgodovinske lipe na obrobju slovenskih vasi....

Foto: Olga, Leonida, Gusti

Vreme je bilo krasno, narava čudovita, dan kot nalašč za binkoštno srečanje Slovencev. S polnimi pljuči smo vdihavali svež zrak in se navžili lepot, ki jih je mestece Vadstena prepolno. Naše pesmi so izzvenele v jasen, pomladni dan, tako da so še drobni ptički v krošnjah prisluhnili....

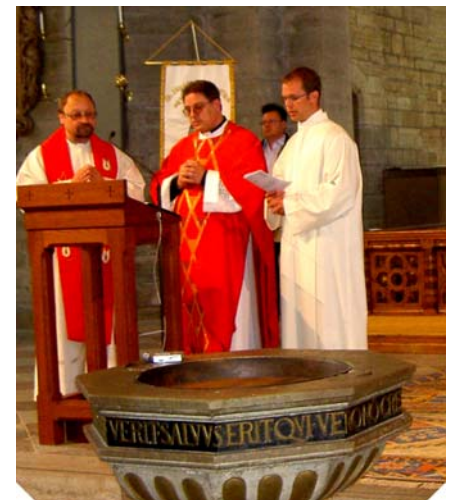

Pesem, slovenska, takšna ali drugačna, nam je v teh dolgih desetletjih bivanja na Švedskem pomagala ohraniti slovenski jezik, da je ostal prav tak, kot nas ga je naučila mati. V materinem jeziku sanjamo, se najlažje globoko izražamo, najlepše zapojemo... Če bi pozabili materin jezik, bi tudi sanjati pozabili.

Takole so v procesiji hiteli Slovenci iz parka, kjer raste slovenska lipa v Vadstenu v "Modro cerkev" Svete Brigite Švedske na binkoštnem srečanju 30. maja 2004

Tu in tam se je prikazala kakšna prekrasna slovenska sljudska noša, za katero je bilo opaziti znane slovenske obraze... Nato so v

"modri cerkvi" zadonele pete litanije Matere božje z odpevi in obujanjem spominov iz otroštva...

SESTRE BUDJA: Večernice in Slovenci Mariji Tradicionalno rajanje na vrtu samostanske cerkve sester "Birgiting"...

Za dobro voljo so skrbeli mladi glasbeniki iz Slovenije – ŠTUDENSKIH 5.

Iz cerkvenega dvorišča v dvorano, kjer se je rajanje nadaljevalo...

G. Marjan Jezernik, župnik in celjski opat s spremstvom ter nekaj slovenskih romarjev v ozadju... 2004

Tudi mladi Slovenci, naša druga generacija, so bili nadvse prešerni in dobro razpoloženi. Takole pa

so se zavrteli ob zvokih lepozvočne glasbe **Študentskih 5** (na sliki v ozadju) v parih naši romarji; g. župnik Marjan Jezernik je vrtel plesalke, da jim je zastajal dah... Jožef Ficko in Jelka Karlin pa sta uživala tudi ob pogledu na urne plesalce in plesalke, ki so se vrteli po plesišču.

Z naslednjimi besedami pa nas je med drugim nagovoril g. Zvone Podvinski v Vadsteni:

Boguhvala za p. Janeza Sodja, ki vas je leta 1974 prvič zbral v Vadsteni. Tako letos obhajamo polnih 30 let slovenskih romanj, ki so zaznamovala slovenstvo na Švedskem. Zahvalili se bomo za vse milosti in darove, ki smo jih bili tukaj deležni na priprošnjo sv. Brigite. Poleg tega se bomo zahvalili za pozornost in ljubezen tukajšnjih sester, ki nam vsa ta leta strežejo s tako ljubeznijo. Božji milosti in ljubezni bomo priporočili tudi Misijski pastoralni svet, ki dolga leta pomaga vašim dušnim pastirjem, da bi vsi bili delžni ljubega zdravja ter da bi bili ob vseh odgovornostih, ki jih nosijo, notranje srečni in zadovoljni in bi bili deležni božjega blagoslova. Z njimi pa tudi vsi, ki jim vsa ta leta pomagajo streči, ki so sprejeli goste iz domovine in drugod. Boguhvala tudi za samostojno domovino Slovenijo, ki je 25. junija 1991 postala samostojna država z imenom Republika Slovenija. Letos 1. maja (2004) pa je skupaj s še devetimi državami postala polnopravna članica Evropske Zveze. S tem korakom je storjeno veliko dejanje, saj bomo tako enakopravni vsem narodom, ki jim pripadamo že od vsega začetka, kar sta naša kneza Gorazd in Hotimir bila krščena. Več kot 1250 let je že tega, boguhvala tudi za to.

–stina

Slike povedo veliko več, kakor besede. Zato smo tokrat predstavili slovensko binkoštno srečanje v vadsteni pretežno v sliki in nekoliko manj v besedi. Fotografije: Leonida, Olga, Augustina

Tudi tokrat se je vse prehitro zvečerilo. G. Zvone Podvinski nas je popeljal na obalo jezera Vetern, kjer nas je – nekatere fotografe amaterje – podučil v umetnosti fotografiranja ob sončnem zahodu. Razumeli

smo, da se bomo morali kmalu posloviti, saj nas je čakala še dolga pot domov. Hvalabogu tudi tokrat za prelepa doživetja v družbi slovenskih rojakov in njihovih prijateljev. Napolnili smo duše in "baterije", da bomo zmogli tudi v prihodnjem letu. Drugo leto pa spet na svidenje v VADSTENI! **-stina**

Nagrada Dijak kemijske šole vsak prosti trenutek preživi v kleti. Nekega dne pride v klet, misleč, da bo odkril svojega sina med epruvetami. Pa vidi, da mali s kladivom udarja po steni. "Janezek, rekel sem ti že, da mi ni všeč, da zabijaš žeblice v zid."

To niso žeblice, to so črvi. Odkril sem formulo, po kateri vse mehke stvari lahko spremenim v trde."

"Če mi pokažeš formulo, ti kupim avto," reče oče.

Dogovor sta sklenila, naslednji dan pa sta na dvorišču čakala dva avtomobila, popolnoma nova.

"Kaj je to, oči?"

"Tojota je od mene, otrok moj, kakor sva dogovorjena. Mercedes pa je darilo od mame."

Obsodba smrt Sodišče obsodi Srba, Hrvata in Bosanca na smrt in jim da možnost, da se sami odločijo, kako bodo umrli. Na razpolago jim ponudijo električni stol, giljotino ali injekcijo virusa aidsa.

Srb izbere električni stol.

Hrvat izbere giljotino.

Bosanec pa se noro smeje, ko so mu vbrizgali virus. Na vprašanje, zakaj je tako vesel, pravi:

"Norci niso opazili, da imam kondom..."

(Ne) poscati policaja Pred policajema se znajde pijan moški in se pohvali, da lahko šči je prek policista, ne da bi ga zmočil.

"Kar je preveč, je pa preveč," pravi policist.

"Stavim 1.000 mark, da mi bo uspelo!"

Policista se spogledujeta in pristaneta na stavo 1.000 mark, saj bi to kar lepo povečalo mesečni proračun. Moški si odpre zadrgo in skuša, da bi neslo prek policaja, a mu ni uspelo. Na drugi strani pa se drug moški valja od smeha po cesti. Pa ga policist vpraša, kaj počne:

"Z mano je stavil za 3.000 mark, da bo poscal policija!"

Pizza Policaj pride v picerijo in naroči pico. Natakara vpraša: "Vam jo razrežem na štiri ali osem kosov?" Policaj: "Kar na štiri, osem jih ne bom mogel pojesti!"

Šah

Janezek: "Kateri šport je najbolj varen?"

Ata: "Šah."

Janezek: "In kaj je najhujša poškodba pri šahu?"

Ata: "Izpah čeljusti zaradi zehanja."

Rumena reka

Janezek vpraša učiteljico med poukom zemljepisa, če lahko gre na stranišče. Učiteljica pa mu zastavi še eno vprašanje: "Ali veš, kje je Rumena reka?"

Janezek nekaj časa premišljuje, nato pa obupano izpusti: "Pod mojim stolom..."

Janezek

Gre mali Janezek v prvi razred osnovne šole. Njegova torba je večja od njega. Na poti ga sreča prijazna gospa in ga ogovori: "Ja torbica, kam pa greš z Janezkom?" Mali Janezek pa zabrusi nazaj: "Gobec, kam pa greš z babo?"

Pepelnik

Gre mimo policajev otrok in začudeno vpraša: "Zakaj obračate avto na streho?"
Policaji: "Saj je logično. Da stresemo pepelnik!"

I **sovrummet** ligger hans fru i armarna på en vilt främmande karl. Han rusar in och sliter åt sig ett paraply som står vid killens sida av sängen. Han knäcker paraplyet över knät och vrålar:
- Jag hoppas att det regnar när du går hem!

I **Texas** fick en brottsling möjligheten att betala en summa i borgen för att slippa sitta i fängelse i något år. Han skrev då ut en check, som var förfalskad. Istället fick han nu 10 års fängelse...

I **tjugo år**, sa mannen i baren vemodigt, var jag och min fru fullkomligt lyckliga.
- Vad hände sen då?, frågade bartendern.
- Vi träffades.

I **väntrummet** på vårdcentralen sitter två grabbar. Doktorn frågar den ene vad han har för fel. Jag har svalt en femtioöring, blir svaret.
Och du då, frågar doktorn den andre.
Det är min femtioöring!

Vir: IT

-stina

POUČNO

LÄRORIKT

Slovensk grammatik för svensktalande

PRVA LEKCIJA – FÖRSTA LEKTIONEN

3/ Under denna lektion kommer du att lära dig uttalet av ljudet **a**. När **a** är långt, uttalas det på ett liknande sätt som i början av det svenska ordet **adress**, och när **a** uttalas som kort, liknar uttalet **a** i svenska ordet **mamma**. Lyssna noga på uttalet av de följande orden och säg efter:

<i>máma</i>	´ma:ma	mamma	<i>gláva</i>	g´la:va	huvud
<i>jaz</i>	´jas	jag	<i>sàj</i>	´saj	men
<i>zakáj</i>	za´ka:j	varför	<i>dà</i>	´da	ja

I de följande orden bör du notera uttalet av vokalen **a** före konsonanterna p, t och k:

<i>dán</i>	´da:n	dag	<i>tá</i>	´ta:	den
<i>dáti</i>	´da:ti	(att) ge	<i>tàm</i>	´tam	där
<i>spáti</i>	s´pa:ti	sova	<i>ták</i>	´ta:k	sådan

<i>tjà</i>	<i>t'ja</i>	dit	<i>kám</i>	<i>'ka:m</i>	vart
------------	-------------	-----	------------	--------------	------

Kom ihåg att **p**, **t** och **k** inte har någon aspiration i slovenskt uttal, inte heller i början av ord eller stavelser. Därför uttalas de tonlösa klusiler **p**, **t** och **k** i slovenska språket liknande som i svenska ord *spade*, *sten* och *skor* – utan aspiration - oberoende av deras position. För uttalet av ljudet **r** i slovenska språket gäller det att uttala det genom att luta tungspetsen fram mot de övre tänderna. **R** uttalas alltid som konsonant och kan inte utelämnas som det kan hända i svenska språket ibland. Det kan inte ändras för att övergå till någon neutral vokal heller. Utförligare kommer vi att tala om **r**:et inom vissa bokstavskombinationer lite senare.

<i>tólar</i>	<i>'to:lar</i>	slovenska pengar	<i>drúg</i>	<i>'dru:k</i>	andre
(1 SEK = 24 SIT tolar)					
<i>grád</i>	<i>g'ra:t</i>	slott	<i>pártija</i>	<i>'pa.rti:ja</i>	partiet
<i>pár</i>	<i>'pa:r</i>	par	<i>trí</i>	<i>t'ri:</i>	tre
<i>denár</i>	<i>de'na:r</i>	pengar	<i>tráva</i>	<i>t'ra:va</i>	gräset

Följande regler, beträffande ord som *jaz* eller *grad* och *drug*, är mycket viktiga att komma ihåg: om sista bokstaven av ett ord är **b**, **d**, **g**, **z** eller **ž** och föregår av en paus, då uttalas de som tonlösa **p**, **t**, **k**, **s** eller **š** istället för de tonande ovan. Låt oss göra några praktiska uttalsövningar med hjälp av de ljud som vi har talat om hittills:

KÁVA ALI ČÁJ?

1. – *Ná, Bárbara, káva.*
2. – *Máma, jàz imám ráje čaj.*
3. – *Káj práviš?*
4. – *Ali imáš čája?*
5. – *Imám;*
6. – *kám naj ti ga dám?*
7. – *Kàr tjà.*

'ka:va ali 'tja:j?

1. *'na:, 'ba:rbara, 'ka:va.*
2. *'ma:ma, 'jas i 'ma:m 'ra:je tja:j.*
3. *'ka:j p 'ra:visch?*
4. *ali i 'ma:š tja:ja?*
5. *i 'ma:m;*
6. *- 'ka:m naj ti ga 'da:m?*
7. *'kar t'ja.*

KAFFE ELLER TE?

1. Här, Barbara, ditt kaffe. 2. Mamma, jag tar hellre te. (jag gillar bättre te). 3. Vad säger du? 4. Har du inget te? 5. Jo, det har jag; 6. var ska jag sätta det? 7. Sätt det där bara.

4/ Liknande verbformer som *imám*, *práviš*, *dám* kallas *s e d a n j i k*. Sedan jik i slovenska språket är ungefär det samma som presens i svenskan. Konjugationen av verbet *imeti* (att ha) ser i singular ut så här:

<i>imam</i>	jag har
<i>imaš</i>	du har
<i>ima</i>	han, hon, den/det har

5/ Ord som *káva* eller *čaj* är substantiv (*samostalniki*). Slovenska substantiv delas in i följande genus/kön (*spol*): maskulinum, femininum, neutrum samt i ett gemensamt/obestämt (*nedoločen*)

genus. I den föregående texten är ord *čaj* maskulin samt *máma* och *Bárbara* feminina ord. Ord som tillhör neutrum och gemensamt genus ska introduceras senare. Slovenska substantiv har vissa bestämda böjningsändelser vid enstaka grammatiska kasus, *čaj* – *čaja*.

ORDFÖRRÅD

Maskulin	Feminin		Neutrum		Gemensamt (pron.)
<i>Moški</i>	<i>Ženski</i>		<i>Srednji</i>		<i>Nedoločni</i>
Substantiv:					
<i>čaj</i> te	<i>Bárbara</i>	Barbara	<i>káj</i>	vad	<i>jàz</i> jag
<i>ga</i> honom	<i>káva</i>	kaffe			<i>ti</i> (till dig) du
	<i>máma</i>	mamma			
Verb:					
<i>dám</i>	jag ger	<i>imám</i>	jag har	<i>právim</i>	jag säger
Adverb:					
<i>kár</i>	bara, rätt	<i>ná</i>	här har du, varsšgod		
<i>kám</i>	var	<i>tjà</i>	dit, där		
Konjugation:					
<i>ali</i>	eller				

Interrogativa ord kan inleda frågor i slovenska språket. Svenska frågor börjar alltid med verb eller frågeord: Är du lycklig? Vart ska du gå? (Si srečen? Kam greš/Kam boš šel?)

Fraser:

Imam raje (čaj). Jag tar hellre (te). Jag gillar bättre (te).

ÖVNINGAR

1. Uttala följande ord:

<i>á</i>	´a:	ah!	<i>Áfrika</i>	´a:frika	Afrika
<i>glás</i>	g´la:s	röst, ljud	<i>fànt</i>	´fant	pojke
<i>čàs</i>	´tjas	tid	<i>zdàj</i>	z´daj	nu

2. I följande ord uttalas alla ljud mycket tydligt (både vokaler och konsonanter).

<i>dvá</i>	d´va.	två	<i>tlá</i>	t´la	golv, grund
<i>pa</i>	pa	men, och	<i>kák</i>	´ka:k	någon
<i>típkati</i> verkligen	´ti:pkati	skriva på maskin	<i>pàč</i>	´patj	ja,
<i>dvákrat</i>	d´va:krat	två gånger	<i>denár</i>	de´na:r	pengar
<i>drág</i>	d´ra:g	dyr, kärt	<i>drúzba</i>	d´ru:žba	samhälle, sällskap

Greta in Janez sta se veselo zavrtila
Praznovanje vstopa Slovenije v EU

Skupina balinarjev v Olofströmu 2004

Foto: C. M. Stopar

Abrahama je praznovala glavna kuharica
Dragica Rener, ki je rada blizu harmonike Libera Markezica

Zdaj pa bomo po Dolenjsko zapeli, si je mislil Janez Zbašnik

Slovenska zveza

Viktor je vedno dobro razpoložen, kar prenaša tudi na druge...Foto: C. M. Stopar

Delegati iz slov. društev na občnem zboru Slovenske zveze, Malmö 2004
Foto: C.M. Stopar

Slovenska in švedska himna sta bili prvi točki na dnevnem programu sestaka SZ.

Bilo je časa za šale, smeh in dobro voljo, pa tudi za resne pogovore z uradno osebo.

Rudolf Uršič se pogovarja s konzulko, sekretarko Bojano Cipot Ciril, Štefka in v ozadju Ivanka: rože cveto tudi pozimi...

Vsakdo je imel vprašanje ali idejo, kako uspešno delati naprej... Kmalu bo treba nazaj v Eskilstuno.

G. predsednik Ciril M. Stopar in ga.
podpredsednica Ivanka Franceus

Anna Kokol in Marjana Ratajc z zanimanjem sodelujeta
na sestanku SZ 2004

Po
napornem dnevu so si udeleženci pogasili žejo s sokovi in drugimi osvežujočimi pijačami,
nato so jih člani Planike povabili k okusni večerji...

Slov. srečanje v Vadsteni 2004: Veleposl. ga. Darja Bavdaž Kuret z Bojano Cipot se poslavlja...

Foto: Ciril, Janez in Gusti

Mladi nasmeški...

Komentarji: **Augustina Budja**

Izdajatelj / Utgivare:**Slovenska zveza / Slovenska riksförbundet i Sverige****Box 237, 261 23 LANDSKRONA****Telefax: 0457-771 85 / 031-52 82 96****Predsednik/Ordför: Ciril M Stopar, Tajnik/Sekr: Marjana Ratajc****KK SLOVENIJA**

c/o Rudolf Uršič

Norregata 9, 633 46 Eskilstuna

Preds.: Rudolf Uršič, 016-14 45 49

SKD FRANCE PREŠEREN

Box 5271

402 25 Göteborg

Ladislav Lomšek, 031-46 26 87

IVAN CANKAR

Box 4009

3009 Halmstad

Preds.: Branko Jenko, 0371-303 15

SKD PLANIKA

V:a Hindbyvägen 18

214 58 Malmö

Ivanka Franceus, 040-49 43 85

SD SIMON GREGORČIČ

Scheelegatan 7

731 32 Köping

Preds.: Alojz Macuh, 0221-185 44

SD LIPA

BOX 649

261 25 Landskrona

Lazukič Andrej, 042-702 69

KD SLOVENIJA

Vallmovägen 10

293 34 Olofström

Preds.: Ciril M. Stopar, 0457-771 85

SLOVENSKO DRUŠTVO V STHLM

BOX 832

101 36 Stockholm

Kristian Mlakar, 08-550 65 708

SLOVENSKI DOM

Parkgatan 14

411 38 Göteborg

Preds.: Jože Zupančič, 031-98 19 37

PEVSKO DRUŠTVO ORFEUM

c/o Bencek-Budja, Hantverkarg 50

261 52 Landskrona

Augustina Budja, 0418-269 26

SLOV./ŠVEDSKO DRUŠTVO

c/o Barač, Pårarpsv 37

256 69 Helsingborg

Preds.: Milka Barač, 042-29 74 92

SLOVENSKA KATOL. MISIJA

Parkgatan 14

411 38 Göteborg

Zvone Podvinski, 031-711 54 21

SLOVENSKA AMBASADA

Styrmansgatan 4

114 54 Stockholm

08-662 94 37, 08-662 94 36

VELEPOSL. KRALJEVINE ŠVEDSKE

Ajdovščina 4/8

SI - 1000 Ljubljana, Slovenija

(+386) 01-300 02 70

Tisk / Tryckeri: Tryckhuset; COMAR-PRINT AB, Landskrona